

I n n e h å l l

1	GD kommentar.....	2
2	Resultatredovisning.....	4
2.1	Uppgifter och samverkan enligt instruktionen	5
2.2	Ekonomiskt resultat per verksamhet	6
2.3	Redovisning av överskott efter avkastningskrav och avsättningar.....	6
2.4	Förvaltningsverksamhet	7
2.5	Uppdragsverksamhet	22
2.6	Avyttringsverksamhet.....	26
2.7	Information av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning.....	38
2.8	Redovisning av kompetensförsörjning och sjukfrånvaro	39
3	Finansiell redovisning	41
3.1	Resultaträkning.....	41
3.2	Balansräkning	42
3.3	Anslagsredovisning	43
3.4	Finansieringsanalys	44
4	Tilläggsupplysningar och noter.....	46
5	Sammanställning över väsentliga uppgifter från resultaträkning, balansräkning och anslagsredovisning	57
6	Underskrifter	58

1 GD kommentar

Under året har Fortifikationsverket vidareutvecklat samarbetet och dialogen med hyresgästerna. Arbetet med kundservice har fortsatt. En handlingsplan har tagits fram utifrån förra kundenkätens resultat och flera punkter har klarats av under året.

I slutet av året genomfördes den årliga medarbetarundersökningen. NMI (Nöjd Medarbetar Index) och Ledarindex ligger kvar på samma höga nivå som förra året 78 respektive 80. Myndigheten har för andra året mätt Jämställdhetsindex, vilket har ökat från 82 till 83.

Verkets kvalitetsmätning av driftverksamheten har nu genomförts under fem år och har ständigt utvecklats. Driftsverksamheten har genomgått en bra utveckling sedan mätningarna startade för fem år sedan. År 2006 låg snittet i tre av de fem huvudområden som mäts klart under 4,0. År 2010 låg inget område under 4,1.

En viktig del i verkets strävan framåt har varit det omfattande arbete som lagts ner på en långsiktig, övergripande strategi för myndigheten. Vi har genom detta arbete nu en tydlig färdriktning och utgångspunkt för vårt fortsatta arbete.

Fortifikationsverket är en modern myndighet och ett steg i detta är införandet av ett nytt ärende- och dokumenthanteringssystem för att få en effektiv hantering av diariet och dess ärenden, handlingar och dokument.

Under 2010 har ett omfattande arbete lagts ner för att tydliggöra gemensamma arbetsmetoder och stödverktyg. Syftet är att effektivisera våra arbetsmetoder och underlätta för våra medarbetare. Målet är en kvalitetscertifiering under 2011.

Fortifikationsverket har ett certifierat miljöledningssystem enligt ISO 14001. Fortifikationsverket ingår i Naturvårdsverkets årliga utvärdering av statliga myndigheters miljöarbete. I utvärderingen som presenterades i april 2010 fick verket högsta poäng. Av de bedömda myndigheterna (189 stycken) har endast 18 myndigheter uppnått högsta poäng.

Årets ekonomiska resultat är positivt. Överskottet blev 96 miljoner kronor högre än budgeterat. Årets investeringsutgifter i fastigheter uppgick till 896 miljoner kronor.

Inom många olika delar av vår verksamhet arbetar vi kontinuerligt för att minska klimatpåverkan från vår verksamhet. Vi har bland annat införskaffat utrustning för videokonferens och påbörjat genomförande av två pilotprojekt för energieffektivt byggande.

Inom arkitekturområdet har ett flertal aktiviteter ägt rum inom ramen för Arkitekturrådets verksamhet.

Fortifikationsverket och dess styrelse har vidareutvecklat arbetet utifrån förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll och då främst i fråga om riskbedömningar och internrevisionens arbete.

Sammantaget har det varit ett händelserikt och utvecklande år för Fortifikationsverket. Vi vill tacka våra kunder för ett gott samarbete och jag vill tacka verkets alla medarbetare för ett bra arbete under år 2010.

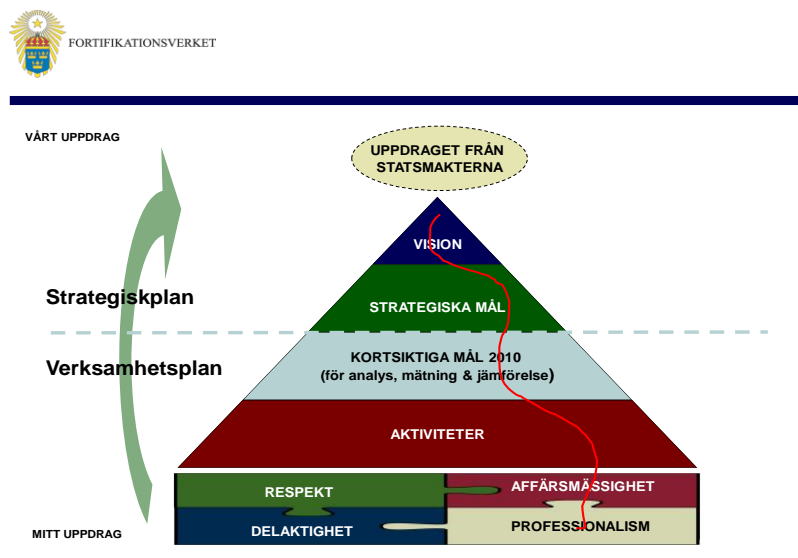
Lena Jönsson
Generaldirektör

2 Resultatredovisning

Fortifikationsverket har uppdrag från riksdag och regering via myndighetsförordning med instruktion samt regleringsbrev och ska följa alla de lagar och förordningar som har bäring på verksamheten. Instruktionens huvuduppdrag återfinns nedan och regleringsbrevets mål redovisas under respektive verksamhetsområde.

Till stöd för att förverkliga verkets uppdrag finns värdegrunden i botten.

Det viktigt att det löper en röd tråd mellan mål och aktiviteter så att dessa stödjer och bidrar till förverkligandet av Fortifikationsverkets uppdrag från statsmakterna, verksamhetsidé, vision, strategiska mål och värdegrund.

Resultatredovisningen är indelad i verksamhetsområden, förvaltning, uppdrag och avyttring. Uppgifter i instruktionen kopplas till respektive verksamhetsområde som i sin tur kopplas till målen från regleringsbrevet.

2.1 Uppgifter och samverkan enligt instruktionen

Uppgifter i instruktion (SFS 2007:758)	Redovisas under verksamhet
Ansvara för förvaltning av en viss del av statens fasta egendom såsom fastigheter avsedda för försvarsändamål.	Förvaltning och Avyttring
Genomföra nybyggnation och ombyggnation av fast egendom på uppdrag av regeringen samt för statens räkning förvärva fast egendom.	Förvaltning
Bistå Försvarsmakten i lokalförsörjningsfrågor.	Förvaltning
Ansvara för anskaffning av mark samt för etablering, förvaltning och avyttring av byggnader, anläggningar m m för försvarets behov i samband med internationella fredsbevarande och humanitära insatser.	Uppdrag
Bedriva fortifikatoriskt utvecklingsarbete så att kompetens för det svenska samhällets behov inom skydds- och anläggningsteknik kan utvecklas och säkerställas.	Uppdrag
På uppdrag av Försvarsmakten lämna underlag för inriktningen av och genomföra utvecklingsprojekt avseende skydds- och anläggningsteknik.	Uppdrag
Fortifikationsverket har rätt att inom sitt verksamhetsområde bedriva uppdragsverksamhet.	Uppdrag
Fortifikationsverket ska utbyta erfarenheter och information med andra myndigheter i syfte att öka civila och militära synergieffekter inom Fortifikationsverkets verksamhetsområde.	Uppdrag

2.2 Ekonomiskt resultat per verksamhet

Fortifikationsverkets verksamhet redovisas i tre områden, förvaltning, uppdrag samt avyttring.

Resultat per verksamhet (tkr)

Verksamhet	Budget 2010	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008
Förvaltning				
Intäkter	2 260 000	2 325 783	2 288 883	2 173 500
Kostnader	- 2 174 000	- 2 157 846	- 2 139 867	- 2 186 885
Resultat	86 000	167 937	149 016	- 13 385
Uppdrag				
Intäkter	725 000	766 736	757 616	712 712
Kostnader	- 712 000	- 759 242	- 748 453	- 693 356
Resultat	13 000	7 494	9 163	19 356
Avyttring¹				
Intäkter	239 000	250 814	232 928	199 069
Kostnader ²	- 140 000	- 133 270	- 161 197	- 137 800
Resultat	99 000	117 544	71 731	61 269
Total	198 000	292 975	229 910	67 240

Av årets resultat ska 111 964 tkr inbetalas till statens checkräkning. Beloppet utgör avkastning på ett genomsnittligt myndighetskapital exklusive avsättningar som Fortifikationsverket får disponera för att betala sådana kostnader som uppstår till följd av avvecklingen av lokaler, mark och anläggningar med anledning av försvarsbesluten 1996, 2000 och 2004.

2.3 Redovisning av överskott efter avkastningskrav och avsättningar

År 2010	Budget (tkr)	Utfall (tkr)	Avvikelse (tkr)
Resultat	198 000	292 975	94 975
Avkastningskrav	- 107 000	- 111 964	- 4 964
Resultat efter avkastningskrav	91 000	181 011	90 011
Förändring av avsatta medel enligt regleringsbrev	- 99 721	- 93 362	6 359
Överskott efter avkastningskrav och avsättningar	- 8 721	87 649	96 370

¹ Intäkter och kostnader för försäljningsverksamheten har bruttoredovisats för att möjliggöra jämförelser med budget. Intäkterna redovisas som en kostnadsreduktion i posten övriga driftkostnader i resultaträkningen.

² Av de budgeterade kostnaderna avser 23,5 Mkr avveckling av anläggningar, vilka finansieras med balanserade medel enligt regeringsbeslut. I utfallet ingår 17,3 Mkr för avveckling av anläggningar finansierade med balanserade medel.

Verksamheten beräknades enligt budget ge ett underskott med 9 Mkr. I underskottet ingick avkastning på myndighetskapital (107 Mkr) och avsättning av försäljningsresultat till följd av försvarsbeslut 1996, 2000 och 2004, avräknat för avvecklingskostnader för lokaler, mark och anläggningar, (100 Mkr).

Utfallet blev ett överskott på 88 Mkr efter avkastningskrav (112 Mkr) och avsättning av försäljningsresultat avräknat med förbrukade medel för avveckling (93Mkr).

Årets överskott blev 96,4 Mkr högre än budgeterat. Förändringen består av:

- Högre resultat av verksamheten med 95 Mkr. Verksamheterna förvaltning och avyttring genererade högre resultat än budget medan verksamheten uppdrag genererade något lägre resultat än budget. Förklaringar och kommentarer till resultaten redovisas under rubrikerna ”Ekonomiskt resultat” för respektive verksamhet.
- Avkastningskravet blev 5 Mkr högre än beräknat.
- Avsättningen av försäljningsresultat avräknat med förbrukade medel för avveckling blev 6,4 Mkr lägre än beräknat.

2.4 Förvaltningsverksamhet

Inom förvaltningsverksamheten redovisas intäkter, kostnader, prestationer och aktiviteter för:

- förvaltning av de fastigheter som hyrs ut och för vilka verket är ägarföreträdare,
- arbete med övnings- och skjutfält som omfattas av upplåtelseavtal samt skogsverksamhet,
- ny-, om- och tillbyggnad samt förvärv av fastigheter.

Fortifikationsverkets uppgifter enligt instruktionen (SFS 2007:758) kopplade till förvaltningsverksamhet.	Fortifikationsverkets mål enligt regleringsbrev ingående i förvaltningsverksamhet.
Ansvara för förvaltning av en viss del av statens fasta egendom såsom fastigheter avsedda för försvarsändamål.	Fastigheterna ska förvaltas så att god resurshushållning och hög ekonomisk effektivitet uppnås. Vid bedömning av kostnadseffektiviteten ska beaktas dels statens kostnad för det tillförda kapitalet, dels inflations- och ränterisk samt drifts- och underhållsinsatser.
	Fastigheternas värden ska bevaras på en för ägaren och brukaren långsiktigt lämplig nivå och om möjligt ökas. Neddragning av underhåll av fastigheterna ska inte ske för att frigöra medel för hyresgästen.
	Fortifikationsverket ska i sin verksamhet uppnå ett resultat efter finansiella poster motsvarande en avkastning på genomsnittligt myndighetskapital på 6,4 procent. Avkastningskravet beräknas utifrån Statens avkastning-ränta och utlåningsränta för 2010 och riskpremie vid given soliditet och är baserad på CAPM.

	Fortifikationsverket ska inom ramen för verksamhetsmålen anpassa sin verksamhet till av statsmakterna beslutade förändringar rörande försvaret.
	Hänsyn till miljö- och kulturvärden ska i tillämpliga delar motsvara vad som gäller för andra stora fastighetsförvaltare.
	Fortifikationsverket ska medverka till att de statliga målen för arkitektur, formgivning och design uppnås.
	Fortifikationsverket ska verka för att de nationella miljö-kvalitetsmålen uppnås.
	Verket ska uppfattas som en serviceinriktad hyresvärd
Genomföra nybyggnation och ombyggnation av fast egendom på uppdrag av regeringen samt för statens räkning förvärva fast egendom.	Verket ska tillhandahålla ändamålsenliga och konkurrenskraftiga lokaler, mark och anläggningar åt hyresgästen
Bistå Försvarmakten i lokalförsörjningsfrågor.	

Ekonomiskt resultat

Intäkter och kostnader (tkr)

	Budget 2010	Utfall 2010 ³	Utfall 2009 ⁴	Utfall 2008 ⁵
Intäkter	2 260 000	2 325 783	2 288 883	2 173 500
Kostnader	- 2 174 000	- 2 157 846	- 2 139 867	- 2 186 885
Resultat	86 000	167 937	149 016	- 13 385

Resultatet blev 81,9 Mkr högre än budgeterat. Intäkterna blev 65,7 Mkr högre än budget samtidigt som kostnaderna blev 16,1 Mkr lägre än budget.

Intäktsförändringen beror på:

- Högre hyresintäkter (63,3 Mkr). Ökningen av hyresintäkter beror huvudsakligen på större omfattning av uthyrning till andra kunder än Försvarmakten (30,1 Mkr) samt högre ersättning för media (36,7 Mkr).
- Lägre intäkter p g a färre avslut av direktavskrivna anläggningar (11,7 Mkr).
- Högre intäkter för skog (6,4 Mkr).
- Högre ränteintäkter (2,7 Mkr).
- Högre övriga intäkter (5,0 Mkr).

³ Cirka 3 Mkr av intäkterna och 93 Mkr av kostnaderna är bokförda på huvudkontoret och avser huvudsakligen verksamhet som är gemensam för verksamheterna.

⁴ Cirka 8 Mkr av intäkterna och 104 Mkr av kostnaderna är bokförda på huvudkontoret och avser huvudsakligen verksamhet som är gemensam för verksamheterna.

⁵ Cirka 12 Mkr av intäkterna och 105 Mkr av kostnaderna är bokförda på huvudkontoret och avser huvudsakligen verksamhet som är gemensam för verksamheterna.

Kostnadsförändringen beror på:

- Lägre kostnader för förvaltning av fastigheter (9,4 Mkr). Kostnaderna för media blev 34,6 Mkr högre än budgeterat samtidigt som andra kostnader (exempelvis kostnader för administration och drift) blev lägre än budget.
- Lägre kostnader p g a färre avslut av direktavskrivna anläggningar (11,7 Mkr).
- Högre kostnader för skog (5,0 Mkr).

Nyckeltal

Nedan ses en sammanställning av de nyckeltal som verket ska redovisa enligt regleringsbrevet. Nyckeltalen redovisas även under respektive mål.

	2010	2009	2008
Driftnetto i relation till area (BTA)	275 kronor/m ²	275 kronor/m ²	249 kronor/m ²
Direktavkastning	11 %	10 %	9 %
Uthyrd area i relation till total uthyrningsbar area	93,5 %	93,0 %	90,4 %
Hysesintäkter i relation till area (BTA)	587 kronor/m ²	567 kronor/m ²	530 kronor/m ²
Driftkostnader i relation till area (BTA)	42 kronor/m ²	41 kronor/m ²	43 kronor/m ²
Mediaförbrukning kWh/m ² BTA	151 kWh/m ²	135 kWh/m ²⁽⁶⁾	139 kWh/m ²
Administration i relation till area (BTA)	15 kronor/m ²	14 kronor/m ²	14 kronor/m ²
Underhållskostnader i relation till area (BTA)	58 kronor/m ²	60 kronor/m ²	56 kronor/m ²
Avkastning	9 %	6 %	-
Soliditet	18 %	19 %	20 %

Mål i regleringsbrev

- Fastigheterna ska förvaltas så att god resurshushållning och hög ekonomisk effektivitet uppnås.

Prestationer och övriga insatser för att nå målet i regleringsbrevet (omfattar även effektiviseringsprocesser som initierats under året eller pågår sedan tidigare)

Fortifikationsverket för en kontinuerlig dialog med hyresgästerna vad gäller lokalfrågor. Samarbete sker också med kunderna under hela processen vid ny- och ombyggnation av fastigheter. Detta bidrar till en ekonomisk effektiv förvaltning av fastigheterna.

För att säkerställa kvaliteten i fastighetsdriften görs kvalitetsmätningar (Driftrosen). Den mest betydelsefulla effekten av mätningarna är att behov av utveckling och stöd vid enskild fastighetsgrupp kan identifieras och därigenom snabbt åtgärdas. Mätning gjordes under året för 13 fastighetsenheter och 31 fastighetsgrupper har granskats.

⁶ Se text sidan 12.

Resultatet för varje grupp dokumenteras efter en femgradig poängskala⁷. Vid första mätningen som gjordes år 2006 var snittet i tre av de fem huvudområden som mäts under 4,0. År 2010 låg inget område under 4,1. (Se tabell nedan).

Resultat kvalitetsmätning av fastighetsdrift (år 2006-2010)

Huvudområden	2010	2009	2008	2006
Felavhjälpande underhåll	4,7	4,6	4,7	4,3
Kontroller	4,5	4,4	4,2	4,0
Systematiskt energiarbete	4,3	4,0	3,6	3,0
Planerad drift	4,1	3,9	3,6	3,2
Nöjd kund	4,3	4,3	3,7	3,7
Medeltal	4,4	4,2	4,0	3,7

Förvaltningsanalyser har gjorts för fyra fastighetsenheter under året. Syftet med analysen är att se över verksamheten ur olika perspektiv. Analysen resulterar i ett åtgärdsförslag för att utveckla och effektivisera verksamheten inom fastighetsenheten.

Arbete med energieffektiviseringar har fortsatt under året. Beslut fattades om genomförande av investeringar för 6 Mkr. Investeringarna ingick i energiprogram för 2008-2010.

Ett projekt enligt modell framtagen av Beställarföreningen Lokaler (Belok) har påbörjats i Göteborg. Projektet syftar till att se hur mycket energianvändningen i en byggnad kan minskas med en godtagbar investering.

Särskild satsning på utbildning av energi- och mediaansvariga har genomförts under året. Utbildningen har omfattat sju olika teoriområden⁸. Ett avslutande prov genomförs 2011.

För att förbättra kvaliteten i byggprojekt är pilotprojekt utvalt för Building Information Modelling (BIM). Målet med att använda BIM är att öka kvaliteten, minska tidsåtgång för projektering, minska riskerna för att fel uppstår, öka produktiviteten samt minska kostnaderna i byggprojekten.

Fortsatt anpassning av skogsförvaltningen har gjorts så att bättre harmoni uppnås med försvarets verksamhet samtidigt som produktiviteten inom skogsförvaltningen ökar. Fortifikationsverket har fördjupat dialog och samråd med Försvarsmakten, FOI och FMV, så att exempelvis tidstilldelning har förbättrats och utökats.

Ett nytt ärende- och dokumenthanteringssystem (Platina) har införts under året. Syftet är att effektivisera hanteringen av diariet och dess ärenden, handlingar och dokument. Införandet är ett led att kunna nå regeringens målsättning; att innan 2013 ha en effektiv processororienterad dokumenthantering som styrs och stöds av en effektiv digital hantering av ärenden, handlingar och dokument.

⁷ Nivå fyra är den nivå som eftersträvas, när den nivån uppnåtts i tre år ges omdömet fem.

⁸ El, ventilation, miljökunskap, energioptimering, vatten och avlopp, styr- regler- och övervakning samt värmeproduktion.

I syfte att effektivisera upphandlingsverksamheten har den centrala upphandlingsfunktionen stärkts. Under våren gjordes en förstudie inför genomförande av elektronisk hantering av inköp. Förstudien gjordes med anledning av regeringens mål (i handlingsplanen för e-förvaltning) att hela inköpsprocessen i staten ska göras elektroniskt.

Fortifikationsverket arbetar med ett processororienterat ledningssystem. Under året har ett omfattande arbete lagts ner för att tydliggöra gemensamma arbetsmetoder och stödverktyg. Syftet är att effektivisera våra arbetsmetoder och underlätta för våra medarbetare. Målet är en kvalitetscertifiering under 2011.

Nyckeltal

Vid beräkning av nyckeltalen enligt nedan har utdrag ur fastighetsregistret per 2009-12-29 och 2010-12-31 använts. Använd yta vid beräkningarna är 3 176 918 m² bruttoarea (BTA) och avser ytan inom fastighetsavdelningarna (varma och kalla ytor exklusive nyttjanderätter).

Driftnetto i kronor/m² BTA

	2010	2009	2008
Intäkter (tkr)	1 863 769	1 827 721	1 726 450
Kostnader (tkr)	- 989 439	- 940 082	- 915 381
Driftnetto (tkr)	874 330	887 639	811 069
Lokalarea (BTA)	3 176 918 m ²	3 222 091 m ²	3 258 103 m ²
Driftnetto i relation till area (BTA)	275 kronor/m²	275 kronor/m²	249 kronor/m²

Direktavkastning i procent

Definition: Driftnetto i relation till fastigheternas bokförda värde.

Driftnetto avser intäkter minus kostnader före avskrivningar och räntor. Beräknas för det öppna beståndet⁹.

Fastigheternas bokförda värden avser "Byggnader, mark och annan fast egendom" för det öppna beståndet.

	2010	2009	2008
Driftnetto (tkr)	874 330	887 639	811 069
Bokförda värden (tkr)	8 585 267	8 762 583	8 810 007
Direktavkastning	11 %	10 %	9 %

⁹ Huvudkontoret ingår inte.

Andel uthyrd area i procent

	2010	2009	2008
Uthyrning genom upplåtelseavtal (BTA)	3 062 039	3 101 468	3 098 286 m ²
Uthyrning av nyttjanderätter (BTA)	148 795	150 529	126 495 m ²
Summa uthyrd area (BTA)	3 210 834	3 251 997	3 224 781 m ²
Uthyrningsbar area (BTA)	3 432 410	3 498 620 m²	3 567 271 m²
Uthyrd area i relation till total uthyrningsbar area	93,5 %	93,0 %	90,4 %

Hyresintäkt i kronor/m² BTA

	2010	2009	2008
Hyresintäkter för lokaler (tkr)	1 863 769	1 827 721	1 726 450
Lokalarea (BTA)	3 176 918 m ²	3 222 091 m ²	3 258 103 m ²
Hyresintäkter i relation till area (BTA)	587 kronor/m²	567 kronor/m²	530 kronor/m²

Driftkostnad i kronor/m² BTA för lokaler

	2010	2009	2008
Driftkostnader inklusive driftadministration (tkr)	133 104	133 300	139 099
Lokalarea (BTA)	3 176 918 m ²	3 222 091 m ²	3 258 103 m ²
Driftkostnader i relation till area (BTA)	42 kronor/m²	41 kronor/m²	43 kronor/m²

Mediaförbrukning i kWh/m² BTA för lokaler

Definition: Förbrukning av energibärande medier (exempelvis el, fjärrvärme och eldningsolja) för lokaler i relation till area.

	2010	2009	2008
Förbrukning av energi	480,11 GWh	435,3 GWh	452,0 GWh
Lokalarea (BTA)	3 176 918 m ²	3 222 091 m ²	3 258 103 m ²
Mediaförbrukning	151 kWh/m² BTA	135 kWh/m² BTA	139 kWh/m² BTA

Energianvändningen är cirka 12 % högre per kvadratmeter än energianvändningen för 2009. Orsakerna är framförallt att 2010 var ett betydligt kallare år än 2009 (endast delar av energianvändningen graddagskompenseras) samt att det i samband med översyn av energiredovisning och mätarstruktur under 2010 har visat sig att det föreligger brister i rapporterade värden för 2009. (Rapporterat värde 2009 skulle ha varit 155 kWh/m² BTA).

Vid jämförelse av motsvarande bestånd och efter graddagskorrigerering har åtgången av värmeenergi minskat med 8,9 % och åtgången av elenergi ökat med 2,3 %. Totalt har energianvändningen minskat med 3,4 % för det öppna beståndet.

Administration i kronor m² BTA för lokaler

Definition: Administration, exklusive driftadministration och kostnader för huvudkontoret, i relation till area. Administration inom driften ingår i nyckeltalet för driftkostnader ovan.

	2010	2009	2008
Administration för lokaler (tkr)	46 820	46 741	45 633
Lokalarea (BTA)	3 176 918 m ²	3 222 091 m ²	3 258 103 m ²
Administration i relation till area (BTA)	15 kronor/m²	14 kronor/m²	14 kronor/m²

Prestationer**Kostnader för drift**

Kostnader för drift inklusive media (tkr)	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008
Summa	883 570	844 577	864 097

Driftkostnaderna omfattar åtgärder med ett förväntat intervall mindre än ett år vilka syftar till att upprätta funktionen hos ett objekt. Driftkostnaderna innefattar kostnader för tillsyn och skötsel, felavhjälpande underhåll, lagstadgade besiktningar, fastigheternas administration samt samtliga kostnader för egna objekt. I redovisningen ingår även kostnader för media för objekten.

Driftkostnaderna har ökat med 4,0 Mkr jämfört med år 2009. Kostnaderna för media har ökat med 33,1 Mkr jämfört med 2009. Kostnaderna för förvaltning av uppsagda fastigheter är 1,9 Mkr högre än 2009.

Kostnader för administration

Kostnader för administration (tkr)	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008
Summa	190 848	190 428	204 050

Administrationen omfattar central och regional administration samt administration för fastighetsförsäljningar.

De administrativa kostnaderna är 0,4 Mkr högre jämfört med år 2009.

Mål i regleringsbrev

- Fastigheternas värden ska bevaras på en för ägaren och brukaren långsiktigt lämplig nivå och om möjligt ökas. Neddragning av underhåll av fastigheterna ska inte ske för att frigöra medel för hyresgästen.

Prestationer och övriga insatser för att nå målet i regleringsbrevet

Verket har på olika sätt arbetat för att tillgodose ägarens krav på bevarande av fastighetsvärden. I första hand genomförs planerat underhåll. Planerat underhåll omfattar planerade underhållsåtgärder med en periodicitet om ett år eller längre. Planerat underhåll syftar till att vidmakthålla eller återställa ett förvaltningsobjekts värde, funktion och tekniska egenskaper.

Under året genomfördes planerat underhåll för 257,2 Mkr. Budgeten för det planerade underhållet justeras årligen med hänsyn till realt värde.

Nyckeltal***Underhållskostnader i kronor/ m² BTA för lokaler***

	2010	2009	2008
Underhållskostnader för lokaler (tkr)	186 028	192 147	181 900
Lokalarea (BTA)	3 176 918 m ²	3 222 091 m ²	3 258 103 m ²
Underhållskostnader i relation till area (BTA)	58 kronor/m²	60 kronor/m²	56 kronor/m²

Prestation***Kostnader för planerat underhåll***

Kostnader för planerat underhåll (tkr)	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008
Summa	257 241	256 055	243 433

Planerat underhåll omfattar planerade underhållsåtgärder med en periodicitet om ett år eller längre. Planerat underhåll syftar till att vidmakthålla eller återställa ett förvaltningsobjekts värde, funktion och tekniska egenskaper.

Kostnaderna för planerat underhåll är 1,2 Mkr högre än för år 2009. I utfallet ingår 18,1 Mkr för planerat underhåll av statliga byggnadsminnen.

Mål i regleringsbrev:

- Fortifikationsverket ska i sin verksamhet uppnå ett resultat efter finansiella poster motsvarande en avkastning på genomsnittligt myndighetskapital på 6,4 procent. Avkastningskravet beräknas utifrån Statens avkastningsränta och utlåningsränta för 2010 och riskpremie vid given soliditet och är baserad på CAPM.

Avkastning på det genomsnittliga myndighetskapitalet uppgår till 112 Mkr, vilket motsvarar avkastningskravet på 6,4 %.

Nyckeltal**Avkastning i procent**

Definition: Avkastningen avser överskott före försäljningar av fast egendom i relation till det genomsnittliga avkastningspliktiga myndighetskapitalet.

	2010	2009	2008 ¹⁰
Årets kapitalförändring enligt resultaträkningen (tkr)	292 975	229 910	67 240
Överskott, försvarsbeslutsförsäljningar (tkr)	- 110 699	- 87 027	- 79 361
Övriga försäljningar (tkr)	- 33 845	- 26 146	- 23 278
Överskott före försäljningsöverskott (tkr)	148 431	116 737	- 35 399
Genomsnittligt avkastningspliktigt myndighetskapital			
Ingående balans (tkr)	1 790 359	2 170 632	2 355 718
Utgående balans (tkr)	1 579 772	1 790 359	2 170 632
Summa (tkr)	3 370 131	3 960 991	4 526 350
Genomsnitt (tkr)	1 685 065	1 980 495	2 263 175
Avkastning	9 %	6 %	-

Soliditet i procent

Definition: Myndighetskapitalet i relation till totalt kapital.

	2010	2009	2008
Summa myndighetskapital enligt årsredovisning (tkr)	2 035 308	2 141 301	2 307 494
Totalt kapital (tkr)	11 545 586	11 177 722	11 324 827
Soliditet	18 %	19 %	20 %

Mål i regleringsbrev:

- Fortifikationsverket ska inom ramen för verksamhetsmålen anpassa sin verksamhet till av statsmakterna beslutade förändringar rörande försvaret.

Insatser för att nå målet i regleringsbrevet

Fortifikationsverket och Försvarsmakten arbetar tillsammans med garnisonsplanering¹¹.

Samtliga garnisonsområden inom landet är analyserade avseende fastighetsbestånd, status och nyttjande samt möjligheter och begränsningar, detta för att uppnå jämförbara nyckeltal som kan användas som underlag för beslut om förändringar rörande försvaret.

¹⁰ Avkastningen blev negativ med anledning av hyresreduktion gjord 2008 med 150 000 tkr. Eliminering av hyresreduktionen ger en avkastning på 5 %.

¹¹ Garnisonsplaner redovisar fastighetens nuläge, dels dess möjligheter och begränsningar vad avser att fylla nu kända behov samt dess förmåga att möta framtida, förändrade funktionskrav.

Stöd till Försvarsmakten med anledning av behov av boende för kontraktsanställda soldater har lämnats.

Fortifikationsverket analyserar löpande verksamheten och organisationen för att anpassa sig till beslutade förändringar. Inom fastighetsavdelning Norr upplöstes fastighetsenhet Arvidsjaur i början av året och fastighetsgrupperna inom enheten införlivades med fastighetsenhet Luleå och fastighetsenhet Boden.

Mål i regleringsbrev:

- Hänsyn till miljö- och kulturvärden ska i tillämpliga delar motsvara vad som gäller för andra stora fastighetsförvaltare. Fortifikationsverket ska verka för att de nationella miljö kvalitetsmålen uppnås.
- Fortifikationsverket ska medverka till att de statliga målen för arkitektur, formgivning och design uppnås.

Prestationer och övriga insatser för att nå målen i regleringsbrevet

Miljöhänsyn

Prestationer inom detta område är verkets påverkan på klimatet, hur vi utvecklat vårt arbete med kulturfastigheter samt arkitekturarbetet. Tillgänglighet ingår i detta område.

Genom konvertering av värmeproduktionsanläggningar har användningen av fossila bränslen minskat med drygt 10 GWh.

Koldioxidutsläppen från uppvärmning och transporter har minskat med 8 % jämfört med år 2009 och 63 % jämfört med år 2008.

Koldioxidutsläpp (ton)

	2010	2009	2008
El	1 351	1 223	35 854
El för värme	168	84	2 592
Övrig värme	18 498	20 615	21 507
Summa utsläpp från el och uppvärmning	20 017	21 922	59 953
Tjänsteresor och övrig bränsleförbrukning	3 621	3 635	3 641
Totalt koldioxidutsläpp	23 638	25 557	63 594

Koldioxidutsläpp från elanvändningen har ökat i förhållande till föregående år. Detta beror på ökad elanvändning på grund av mer omfattande verksamhet i våra lokaler och det kalla vädret. Koldioxidutsläppet från värme har minskat vilket primärt beror på att användningen av eldningsolja har minskat.

Fortifikationsverket har ett certifierat miljöledningssystem, ISO 14 001, som säkerställer att vår verksamhet har rutiner och regler för att hantera eventuell miljöskadlig verksamhet. Sedan 2009 är verket EMAS-registrerat¹². Genom att uppfylla Naturvårdsverkets kriterier på ett väl fungerande miljöarbete har Fortifikationsverket fått högsta poäng i Naturvårdsverkets årliga utvärdering av statliga myndigheters miljöarbete. Av de bedömda myndigheterna (189 stycken) har 18 myndigheter uppnått högsta poäng.

Under våren togs en ny metod fram för att beräkna verkets utsläpp av växthusgaser. Beräkningsmodellen ger en mer exakt bild av verkets klimatpåverkan. Syftet är att identifiera den totala minskningspotentialen och de mest kostnadseffektiva åtgärderna för att minska utsläppen. Under slutet av året påbörjades kartläggning av hur ett förändrat klimat kommer att påverka verksamheten. Resultatet kommer att bli en klimatplan och med hjälp av den kommer verket att kunna arbeta mer systematiskt med att minska klimatpåverkan och mildra konsekvenserna (öka vår robusthet) inför kommande klimatförändringar.

Inventering av användning av kemiska produkter har gjorts under året. Arbete med att skapa ett gemensamt och godkänt sortiment av kemiska produkter som får användas inom fastighetsdriften pågår nu. Syftet är att förenkla hanteringen och att uppnå minskad hälso- och miljöpåverkan, minskad administration samt minskade kostnader.

För att minska resorna inom verket har videokonferensutrustning installerats på sex platser i landet.

Två pilotprojekt för energieffektiv byggnad är utvalda. Objekten är elevförläggning på Kvarn som är under entreprenad och en räddningsstation på Malmen som är under projektering. I båda projekten har vi stöd av Sveby-projektet¹³ i styrningen av energikraven.

Markförvaltningen drivs med hänsyn till de nationella miljömålen varvid särskild hänsyn har tagits till målet levande skogar. Fortifikationsverket har medverkat till bildande av ett antal naturreservat och Natura 2000-områden. Fortifikationsverket deltar aktivt i utvecklingen av bevarande av skyddsvärda statliga skogar och urskogsartade skogar.

Snabbväxande skog har planterats på Grytan och på Härads skjutfält.

Arbete med tänkbar vindkraftsetablering på uppsagda objekt har fortsatt under året. Erfarenheter från pilotprojekt Grytan tillvaratas efterhand.

¹² EMAS är EU:s frivilliga organisation för miljöstyrning och miljörevision, som syftar till att effektivisera och förbättra miljöarbetet på företag och organisationer.

¹³ Projektet Sveby ("Standardisera och verifiera energiprestanda för byggnader") ska genom att ta fram branschgemensamma riktlinjer underlätta för fastighetsägare, byggherrar, entreprenörer, konsulter och byggnadsnämnder att samverka om att nå uppställda krav på byggnaders energiprestanda och att undvika tvister på grund av oklarheter i föreskrifter, metoder, branschöverenskommelser och avtal.

Handisams öppna jämförelse av hur de svenska myndigheterna arbetar med tillgänglighet visar att Fortifikationsverket har förbättrat tillgängligheten i flera avseenden.¹⁴ Tillgängligheten har förbättrats bland annat genom inventering av lokalerna utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Kommunikation och information på externa webbplatsen har blivit bättre genom införande av en talande webb och funktion som gör informationen lättillgänglig.

Kulturhänsyn

Som statlig fastighetsägare har Fortifikationsverket ett stort ansvar för de kulturhistoriska värdena i beståndet. Verket förvaltar ett betydande antal viktiga kulturhistoriska byggnader. Idag finns omkring 300 statliga byggnadsminnesmärkta (SBM) byggnader i verkets ägo.

Under året utfördes planerat underhåll av statliga byggnadsminnen och andra kulturhistoriskt värdefulla byggnader för cirka 18 Mkr. Underhållsarbeten har bland annat genomförts på Karlbergs slott, ett flertal byggnader inom marinbasen i Karlskrona samt på ett antal träbyggnader i Marma läger i norra Uppland.

Som ett led i att kvalitetssäkra de kulturhistoriska värdena har verket som mål att alla statliga byggnadsminnen ska ha ett vårdprogram¹⁵. Arbetet pågår kontinuerligt med att dokumentera och beskriva kulturhistoriska värden i byggnader och mark. Exempel på vårdprogram som tagits fram under året är vårdprogram för Karlberg, ett antal byggnader i Karlskrona samt för fyrplatserna Närsholmen på Gotland och Kapelludden på Öland.

Antikvarisk dokumentation sker också av kulturhistoriskt värdefulla byggnader som inte är byggnadsminnen. Dokumentation har under året genomförts av byggnader på Prästtomta skjutfält i Kvarn utanför Linköping, byggnader vid Berga slott i Haninge, Älvsborgsmässen i Göteborg, Såtenäs herrgård och en högbrygga i Klintsbrovik på Fårö.

På särskilt värdefulla områden, Karlbergs slott, Berga slott och marinbasen i Karlskrona anlitar verket slottsarkitekter som stöd till förvaltningen.

Insatser gjorda inom arkitektur, formgivning och design

Fortifikationsverket har genom ett antal åtgärder (inom ramen för Fortifikationsverkets kvalitetsprogram för arkitektur) verkat för att de statliga målen för arkitektur, formgivning och design uppnås.

Exempel på genomförda åtgärder redovisas nedan:

- Fortifikationsverkets arkitekturråd har hållit sex möten, inkluderande besök i Kungsängen, Göteborg/Skredsvik, Berga, Umeå och Såtenäs. Under de regionala besöken hölls en genomgång av planerade investeringar och underhållsprojekt och dialoger fördes om framtida inriktning.

¹⁴ Handisams jämförelsen beskriver hur tillgänglig myndigheternas verksamhet, information och lokaler är för anställda och besökare med funktionsnedsättning. Resultatet baseras på en enkät som gick ut till alla myndigheter i april 2010.

¹⁵ Ett vårdprogram beskriver bland annat historik, värde, mål och nuläge för ett statligt byggnadsminne.

- Under året har generella råd och riktlinjer för arbetet med gestaltningsprogram¹⁶ utarbetats och börjat tillämpas. Gestaltningsprogram för Göteborg och Kvarn är under avslutande.
- Ett nytt koncept för garnisonsplanering har tagits fram tillsammans med Försvarsmakten. Konceptet har under året testats på Såtenäs garnison.
- Fortifikationsverket har arrangerat ett parallellt uppdrag för att belysa hur ett elevhotell på Karlberg kan gestaltas.
- Ett led i kompetensutvecklingen inom verket är framtagandet av skriftserien om arkitektur i svenskt försvar. Skrifterna har nu satts samman till en bok, "Kontinuitet och förändring" och försetts med engelsk sammanfattning.
- Under året har ett arkitekturseminarium arrangerats för projektledare och fastighetschefer, där arkitekturfrågor inom verket behandlades ur olika synvinklar.

Mål i regleringsbrev

- Verket ska uppfattas som en serviceinriktad hyresvärd.

Insatser för att nå målet i regleringsbrevet

Fortifikationsverket arbetar målmedvetet för att fortsätta öka kundernas nöjdhet.

År 2009 genomfördes senaste mätningen av NKI (Nöjd Kund Index). Utifrån resultatet har åtgärder vidtagits, där förbättringspotentialer fanns. Särskild skrivelse, (Dnr 354/2011), innehållande redovisning av åtgärder som vidtagits som en följd av kundundersökningen redovisas i samband med årsredovisningen.

Kundserviceprojektet som genomfördes 2009 är avslutat men kundservicearbetet fortsätter inom organisationen. Inom ramen för arbetet har verket arbetat med att öka dialogen med kunderna (både lokalt och centralt). Kontinuerlig utveckling av mötesrutiner och former för samverkan med kunderna sker.

Servicelöften har tagits fram, till vilka olika mål kopplas. Ett mål är att inkomna felanmälningar ska åtgärdas inom tre dagar. Av inkomna felanmälningar under året åtgärdades 84 % (82 % år 2009) inom tre dagar. Ett annat mål är att Servicecentret i Arvidsjaur ska besvara samtal till växel och felanmälan inom 30 sekunder. Av inkomna samtal under året besvarades 90 % inom 30 sekunder (91 % år 2009).

Mål i regleringsbrev:

- Verket ska tillhandahålla ändamålsenliga och konkurrenskraftiga lokaler, mark och anläggningar åt hyresgästen.

Prestationer och övriga insatser för att nå målet i regleringsbrevet

Prestationer inom detta område är utgifter för nybyggnation och ombyggnation.

- Verket har haft utgifter för anskaffning av mark för 67,7 Mkr
- Verket har haft utgifter för nybyggnation för 355,9 Mkr
- Verket har haft utgifter för ombyggnation för 472,0 Mkr

¹⁶ Gestaltningsprogrammen är verktyg i Fortifikationsverkets förvaltning för att uppnå av regering och verksledning uttalade mål för god arkitektur och för att skapa bästa möjliga miljöer för de människor som är verksamma inom området.

Fortifikationsverket för en kontinuerlig dialog med hyresgästerna i olika lokalfrågor vilket bidrar till ändamålsenliga och konkurrenskraftiga lokaler, mark och anläggningar.

Kunderna ställer krav på Fortifikationsverket när det gäller behov av nya lokaler. Verket och kunderna samarbetar under hela investeringsprocessen, från tidiga skeden till färdigställd byggnad, vilket bidrar till ändamålsenliga och konkurrenskraftiga lokaler.

Planerat underhåll och ägarrelaterade investeringar genomförs löpande, vilket bidrar till att upprätthålla funktionalitet över tiden.

Investeringsverksamhet

Avslutade investeringar över 20 Mkr samt dess andel av totala antalet investeringar

	År 2010	År 2009	År 2008
Antal	10	6	10
Andel av totala antalet investeringar (%)	4,3	2,2	4,4
Utgift (Mkr)	698,0	235,4	434,2
Andel av de totala utgifterna (%)	66,2	28,3	43,8

Utgifter fördelade på markanskaffning, nybyggnad och ombyggnad (Mkr)

	Utfall 2010	%	Utfall 2009	%	Utfall 2008	%
Mark	67,7	7,6	10,4	2,2	27,0	3,6
Nybyggnad	355,9	39,7	118,2	24,7	306,7	41,0
Ombyggnad	472,0	52,7	350,2	73,1	414,2	55,4
Summa	895,6	100,0	478,8	100,0	747,9	100,0

Årets investeringsutgifter uppgick till 895,6 Mkr. Nybyggnadernas andel av utgifterna har ökat jämfört med år 2009. Anledningen är främst att några större byggprojekt har startat under året. Exempel är nybyggnad av motorskola i Skövde och beredskapsbyggnad i Ronneby. Vidare har byggande av SIB (strid i bebyggelse) i Kvarn pågått under året.

Ökningen av utgifterna för investeringar i mark jämfört med tidigare år beror huvudsakligen på ett större markköp för övnings- och skjutfält i Kvarn i Motala.

Under året avslutades 232 stycken investeringsprojekt till ett värde av 1 054,2 Mkr¹⁷. Av de avslutade investeringarna är cirka 2 % investeringar för andra hyresgäster än Försvarmakten.

¹⁷ Årets investeringsutgifter är lägre än beloppet för avslutade investeringsprojekt, vilket beror på att ett antal av de avslutade projekten pågått under flera år.

Utfall (Mkr) för avslutade investeringar 2010 över 20 Mkr

	Objekt	Regeringsbeslut			Avsluts- utgift	Kommentar
		Utgift	Pris- läge	Prisupp- räknat		
Karlskrona	Utbyggnad av fjärrvärme och VA.				27,1	Regeringsbeslut saknas då investeringen beräknades understiga 20 Mkr vid entreprenadstart. Ändringar och tillägsarbeten har överstigit ram för oförutsett. Ej planerade men nödvändiga programändringar har genomförts.
Ronneby	Breddning av taxibana.				22,0	Regeringsbeslut saknas då investeringen beräknades understiga 20 Mkr vid entreprenadstart. Ändringar och tillägsarbeten har överstigit avsatt ram för oförutsett.
Malmen	Ny- och ombyggnad av flygskola.	139	2003-02	prisläge 2007 163	155,4	Investeringen är del av investering enligt regeringsbeslut 2005-06-22. Ryms inom ram.
Malmen	Klargöringsplattor för helikoptrar.	52	2004-02	prisläge 2006 56	41,5	Investeringen är del av investering enligt regeringsbeslut 2005-06-22. Ryms inom ram.
Malmen	Nybyggnad helikopterhangar för HKP 14 o 15.	195	2004-02	prisläge 2007 229	230,9	Investeringen är del av investering enligt regeringsbeslut 2005-06-22. Ryms inom ram.
Malmen	Ombyggnad helikopterhangar 82	32	2004-02	prisläge 2006 35	42,1	Investeringen är del av investering enligt regeringsbeslut 2005-06-22. Ändringar och tillägg har överstigit avsatt ram för oförutsett. Ej planerade men nödvändiga programändringar har genomförts.
Kvarn	Nybyggnad av utbildningsgarage.	67	2006-02	prisläge 2008 73	76,6	Investeringen är del av investering enligt regeringsbeslut 2006-07-06 avseende motorområde. Beslutet omfattar 90 Mkr.
Kvarn	Nybyggnad av förläggingskasern.	53	2006-02	prisläge 2008 57	49,2	Ryms inom ram.
Vidsele	Ny ytbeläggning på taxibana.				20,7	Regeringsbeslut saknas då investeringen beräknades understiga 20 Mkr vid projektstart. Investeringen omfattar flera mindre delinvesteringar.
Boden	Kasern, nybyggnad av pjäshall.	38	2005-02	prisläge 2007 43,7	32,6	Ryms inom ram.

2.5 Uppdragsverksamhet

Fortifikationsverkets uppgifter enligt instruktionen (SFS 2007:758) kopplade till uppdragsverksamhet.	Fortifikationsverkets uppgifter enligt regleringsbrev ingående i uppdragsverksamhet.
<p>Ansvara för anskaffning av mark samt för etablering, förvaltning och avyttring av byggnader, anläggningar m m för försvarets behov i samband med internationella fredsbevarande och humanitära insatser.</p> <p>Bedriva fortifikatoriskt utvecklingsarbete så att kompetens för det svenska samhällets behov inom skydds- och anläggningsteknik kan utvecklas och säkerställas.</p> <p>På uppdrag av Försvarsmakten lämna underlag för inriktningen av och genomföra utvecklingsprojekt avseende skydds- och anläggningsteknik.</p> <p>Fortifikationsverket har rätt att inom sitt verksamhetsområde bedriva uppdragsverksamhet.</p> <p>Fortifikationsverket ska utbyta erfarenheter och information med andra myndigheter i syfte att öka civila och militära synergieffekter inom Fortifikationsverkets verksamhetsområde.</p>	<p>Verket ska genom samverkan bidra till att det svenska samhällets behov av skydds- och anläggningsteknisk kompetens säkerställs.</p>

Ekonomiskt resultat**Intäkter och kostnader (tkr)**

	Budget 2010	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008
Intäkter	725 000	766 736	757 616	712 712
Kostnader	- 712 000	- 759 242	- 748 453	- 693 356
Resultat	13 000	7 494	9 163	19 356

Resultatet är 5,5 Mkr lägre än budgeterat. Intäkterna är 41,7 Mkr högre och kostnaderna 47,2 Mkr högre än budget.

Prestationer och övriga insatser för att utföra uppgifterna enligt instruktionen

Genomförda prestationer inom detta område är:

- Förhyrningar på uppdrag av Försvarsmakten till en kostnad av 567 Mkr.
- Genomförda tilläggstjänster till en kostnad av 134 Mkr.
- Genomförd drift hos andra fastighetsägare till en kostnad av 19 Mkr.
- Genomförd övriga uppdrag till en kostnad av 31 Mkr.
- Fortifikatoriska uppdrag till en kostnad av 8 Mkr.

Under året har Fortifikationsverket stött Försvarsmakten med vidmakthållande av camper i Afghanistan. Fortifikationsverket deltar också i pågående arbete med avveckling av camp i Kosovo. Försvarsmakten har ersatt Fortifikationsverket med 3,3 Mkr för verkets kostnader för genomförd campverksamhet.

Mål i regleringsbrev:

- Verket ska genom samverkan bidra till att det svenska samhällets behov av skydds- och anläggningsteknisk kompetens säkerställs.

Insatser för att uppnå målet enligt regleringsbrevet

Fortifikationsverket fick i regleringsbrevet för 2010 uppdrag att i samarbete med myndigheten för Samhällskydd och Beredskap (MSB) utreda vilka behov och förutsättningar som finns för att skapa en sammanhållen kompetens för statliga fastigheter som kräver särskild skydds- och anläggningsteknik. ”Skyddskompetensutredningen” innehållande ett antal förslag för att säkerställa skydds- och anläggningsteknisk kompetens över tiden lämnades till regeringen 17 maj, (Dnr 1684/2010).

Fortifikationsverket har medverkat i arbete inom samverkansområde Teknisk Infrastruktur (SOTI). Arbetet hålls samman av MSB.

För skydd av teknisk infrastruktur inom telekommunikationsområdet (ICT) har verket en stor teleoperatör som hyresgäst. Fortlöpande samarbete med Post- och Telestyrelsen (PTS) i syfte att erbjuda säkra lokaler till nya hyresgäster inom kritisk infrastruktur genomförs.

Verket har uppdrag att leda en förhandlingsdelegation i syfte att utveckla och fördjupa samarbetet med Kina inom området skydd av samhällsviktig infrastruktur. Årsrapport skickades till regeringen (Dnr 4169/06 Ledn) i december. Under året undertecknades ett samarbetsavtal mellan Kina och Sverige genom China National Oil Reserve Center och Fortifikationsverket. Samarbetet ger Fortifikationsverket möjlighet att utveckla och bevara kompetensen inom området.

Som en del i uppdraget att utveckla och bevara den fortifikatoriska kompetensen för Försvarsmaktens och det civila samhällets behov, tecknades ett tvåårigt avtal med myndigheten Defence Science and Technology Agency (DSTA) i Singapore.

Verket deltog i konferensen ”Design and Analysis of Protective Structures” (DAPS) som genomfördes i Singapore. Konferensen behandlade framförallt utformning och analys av byggnader och konstruktioner som utsätts för stötvågsbelastningar.

Fortifikationsverket har haft löpande kontakter med Department of Homeland Security USA (DHS) gällande samarbete avseende omarbetning av DHS metod för ”Building Design for Homeland Security” till svensk standard. Metoden består i att göra risk- och sårbarhetsanalyser på utsatta byggnader och sammanföra underlagen i datasystem för jämförelser och därmed få statistik på skyddsnivån i olika byggnader.

Som ett led i kompetensförsörjningen har Fortifikationsverket genomfört utbildning i fortifikation (under tre år).

Prestationer

Kostnaderna för prestationerna inom uppdragsverksamheten redovisas nedan. Prestationerna finansieras med ersättning från uppdragsgivarna.

Fortifikatoriskt utvecklingsarbete och utvecklingsprojekt avseende skydds- och anläggningsteknik

Kostnader för fortifikatoriska uppdrag (tkr)

	Budget 2010	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008
Kostnader	5 795	8 030	6 640	6 936

Omfattningen av fortifikatoriska uppdrag blev 2,2 Mkr högre än budget. Under året tillkom ett uppdrag från Försvarsmakten som inte ingick i budget.

Uppdrag inom Fortifikationsverkets verksamhetsområde

Uppdragen tillhörande Fortifikationsverkets verksamhetsområde redovisas uppdelat på:

- förhyrningar och inarrenden åt Försvarsmakten (inavtal),
- tilläggstjänster åt kunder som har upplåtelseavtal enligt Fortifikationsverkets hyresmodell,
- drift m m utförd hos andra fastighetsägare samt
- övriga uppdrag.

Förhyrningar m m åt Försvarmakten (inavtal)***Kostnader för förhyrningar (tkr)***

	Budget 2010	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008
Kostnader	560 853	567 440	536 165	454 381

Omfattningen av förhyrningar på uppdrag av Försvarmakten blev 6,6 Mkr högre än budget.

Tilläggstjänster åt kunder med upplåtelseavtal***Kostnader för tilläggstjänster (tkr)***

	Budget 2010	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008
Kostnader	85 221	134 233	125 687	113 604

Omfattningen av tilläggstjänster blev 49 Mkr högre än budgeterat. (Jämfört med år 2009 är ökningen 8,5 Mkr).

Orsaker till avvikelsen är att fastighetsavdelningarnas budgetar var lågt lagda samtidigt som beställningarna från Försvarmakten blev fler än beräknat, (särskilt under fjärde kvartalet). I tilläggstjänster ingår även kostnader för skador, vilka har uppgått till 12,6 Mkr under året.

Utförd drift m m hos andra fastighetsägare

Statens fastighetsverk är verkets största kund vad gäller utförd drift m m i fastigheter som Fortifikationsverket inte är ägare till.

Kostnader för drift hos andra fastighetsägare (tkr)

	Budget 2010	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008
Kostnader	13 977	18 765	15 676	22 078

Omfattningen av drift hos andra fastighetsägare blev 4,8 Mkr högre än budget.

Övriga uppdrag***Kostnader för övriga uppdrag (tkr)***

	Budget 2010	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008
Kostnader	46 046	30 774	64 285	96 357

Omfattningen av övriga uppdrag blev lägre än budgeterat (15,3 Mkr). Större delen av avvikelsen mot budget orsakas av att planerad bullerisolering av bostadshus i Ronneby har skjutits till år 2011.

2.6 Avyttringsverksamhet

Inom avyttringsverksamheten redovisas den del av förvaltningen som avser försäljning av fastigheter samt avveckling och återställande av anläggningar.

Fortifikationsverkets uppgifter enligt instruktionen (SFS 2007:758) kopplade till avyttringsverksamhet.	Fortifikationsverkets uppgifter enligt regleringsbrev ingående i avyttringsverksamhet.
<p>Ansvara för förvaltning av en viss del av statens fasta egendom såsom fastigheter avsedda för försvarsändamål.</p> <p>Ansvara för anskaffning av mark samt för etablering, förvaltning och avyttring av byggnader, anläggningar m m för försvarets behov i samband med internationella fredsbevarande och humanitära insatser.</p>	<p>Fastigheterna ska förvaltas så att god resurshushållning och hög ekonomisk effektivitet uppnås. Vid bedömning av kostnadseffektiviteten ska beaktas dels statens kostnad för det tillförda kapitalet, dels inflations- och ränterisk samt drifts- och underhållsinsatser.</p>

Ekonomiskt resultat

Intäkter och kostnader (tkr)¹⁸

	Budget 2010	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008
Intäkter	239 000	250 814	232 928	199 069
Kostnader	- 140 000	- 133 270	- 161 197	- 137 800
Resultat	99 000	117 544	71 731	61 269

Resultatet är 18,5 Mkr högre än budgeterat. Intäkterna är 11,8 Mkr högre än budget samtidigt som kostnaderna är 6,7 Mkr lägre än budget.

Intäktsförändringen beror på:

- Högre ersättning för förvaltning av avyttringsfastigheter (4,7 Mkr)
- Högre intäkter för försäljning av fastigheter (5,9 Mkr).
- Högre ersättning för återställande och sanering (1,2 Mkr).

¹⁸ Intäkter och kostnader för försäljningsverksamheten redovisas med bruttobelopp för att möjliggöra jämförelser med budget.

Kostnadsförändringen beror på:

- Högre kostnader för förvaltning av avyttringsfastigheter (6,0 Mkr).
- Högre avskrivningar för fastigheter under avyttring (1,8 Mkr).
- Lägre kostnader för avyttringsadministration (2,0 Mkr).
- Lägre försäljningsomkostnader (4,7 Mkr).
- Lägre kostnader för återställande och sanering (7,8 Mkr).

Mål i regleringsbrev:

- Fastigheterna ska förvaltas så att god resurshushållning och hög ekonomisk effektivitet uppnås. Vid bedömning av kostnadseffektiviteten ska beaktas dels statens kostnad för det tillförda kapitalet, dels inflations- och ränterisk samt drifts- och underhållsinsatser.
- Fortifikationsverket ska inom ramen för verksamhetsmålen anpassa sin verksamhet till av statsmakterna beslutade förändringar rörande försvaret.

Prestationer

Prestationer inom detta område är försäljning av fastigheter till följd av försvarsbeslut samt avveckling och återställande av anläggningar.

Åtterrapporing av försäljningar av fastigheter till följd av försvarsbeslut.

Avyttringar till följd av försvarsbeslut 1996

Försvarsbeslut 1996 innebar avveckling inom Försvarsmakten. Avvecklingen har lett till att mark, anläggningar och lokaler har sagts upp och är till största delen försålda.

Akkumulerat överskott för avyttringar till följd av försvarsbeslut 1996 används för att täcka kostnader till följd av avvecklingen av mark-, anläggningar och lokaler i enlighet med särskilt regeringsbeslut.

Som en följd av försvarsbeslut 1996 får Fortifikationsverket nedsätta statskapitalet vid utgången av respektive upplåtelseavtal med det bokförda värdet på respektive objekt. Effekten av försäljningar av nedan upptagna fastigheter/objekt hade utan detta undantag varit en bokföringsmässig förlust på 857,8 Mkr för åren 1997--2010.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2010 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2010		Ackumulerat ¹⁹	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Norrköping, Fiskeby 1:56	750	- 9	750	- 9
Summa	750	- 9	750	- 9
Resultat		741		741

Sålda fastigheter hade 318 tkr i bokfört värde.

¹⁹ Avyttringsprojekten kan löpa över flera år. Under rubriken ackumulerat anges de samlade intäkterna och kostnaderna under hela löptiden för de projekt som avslutats under året.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2007 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2007		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Håkantorps	1 332	- 459	1 332	- 459
Diverse projekt	35	- 1	35	-1
Summa	1 367	- 460	1 367	-460
Resultat		907		907

Sålda fastigheter hade 1 961 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2005 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2005		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Hultsfred	4 500	- 104	6 021	- 774
Div projekt		- 10	280	- 32
Summa	4 500	- 114	6 301	- 806
Resultat		4 386		5 495

Sålda fastigheter hade 1 828 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2004 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2004		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Balkåkra (Ystad)		- 14	3 376	- 4 952
Summa		- 14	3 376	- 4 952
Resultat		- 14		- 1 576

Sålda fastigheter hade 750 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2003 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2003		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Ljungbyhed flygplats	5 950	- 195	5 950	- 238
Mossön	250	- 5	250	- 5
Krika	-	- 20	210	- 45
Rektangeln	800	- 15	915	- 86
Skarphagen, Norrköping	1 075	- 1	1 075	- 15
Diverse mindre projekt	315	- 682	388	-1 323
Summa	8 390	- 918	8 788	- 1 712
Resultat		7 472		7 076

Sålda fastigheter hade 14 948 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2002 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2002		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Marstrand	-	- 46	-	- 263
Tångahed	580	- 38	1 186	- 374
Linköping	68 370	- 1 446	71 374	- 8 883
Abborträsk	111	- 13	111	- 13
Löjan	88	- 9	88	- 9
Summa	69 149	- 1 552	72 759	- 9 542
Resultat		67 597		63 217

Sålda fastigheter hade 54 731 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2001 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2001		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Hästholmen, Ödeshög	1 500	- 41	1 510	- 1 383
Resultat		1 459		127

Fastigheten hade 3 185 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2000 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2000		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
I 20, Umeå	3 000	- 235	4 074	- 442
Diverse mindre projekt	464	- 2 112	464	- 3 549
Summa	3 464	- 2 347	4 538	- 3 991
Resultat		1 117		547

Sålda fastigheter hade 10 812 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 1999 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	1999		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Lv 4 Ystad, övningsfält	2 302	- 308	2 430	- 372
F 15, Söderhamn	-	120 ²⁰	-	120
I 20, Umeå	2 551	- 4	19 110	- 623
I 15 Borås	151	- 96	276	- 190
Diverse mindre projekt	4 040	- 9 453	4 040	- 9 497
Summa	9 044	- 9 741	25 856	- 10 562
Resultat		- 697		15 294

Sålda fastigheter hade 66 465 tkr i bokfört värde.

²⁰ Nedskrivning bokförd 1997 har korrigerats under 1999.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 1998 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	1998		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Lv 4 Ystad, övningsfält	10 309	- 981	10 309	- 981
A1/I 4 Linköping, övningsfält	1 000	- 30	1 000	- 30
I 14 Gävle	13 000	- 1 037	13 008	- 1 521
F 5, Ljungbyhed	11 146	5 833 ²¹	11 146	- 2 958
F 15, Söderhamn	7 000	- 500	7 040	- 1 956
I 20, Umeå	24 300	- 3 477	24 521	- 4 465
I 15 Borås	3 501	- 349	3 501	- 349
Div mindre projekt	98	- 312	98	- 336
Summa	70 354	- 853	70 623	- 12 596
Resultat		69 501		58 027

Sålda fastigheter hade 424 915 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 1997 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	1997		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Lv 4 Ystad	13 000	- 1 162	13 000	- 1 239
I 15 Borås	12 000	- 3 749	12 000	- 3 815
A1/I 4 Linköping	47 000	- 4 979	47 000	- 5 041
A 4 Östersund	44 225	- 1 548	44 226	- 1 957
Div mindre projekt	800	- 82	800	- 82
Utredningar	-	- 1 395	-	- 2 904
Summa	117 025	- 12 915	117 026	- 15 038
Resultat		104 110		101 988

Sålda fastigheter hade 529 682 tkr i bokfört värde.

Avyttringar till följd av försvarsbeslut 2000

Försvarsbeslut 2000 innebar avveckling inom Försvarsmakten. Avvecklingen har lett till att mark, anläggningar och lokaler har sagts upp och är till största delen försålda.

Akkumulerat överskott för avyttringar till följd av försvarsbeslut 2000 används för att täcka kostnader till följd av avvecklingen av mark-, anläggningar och lokaler i enlighet med särskilt regeringsbeslut.

Som en följd av försvarsbeslut 2000 får Fortifikationsverket nedsätta statskapitalet vid utgången av respektive upplåtelseavtal med det bokförda värdet på respektive objekt. Effekten av försäljningar av nedan upptagna fastigheter/objekt hade utan detta undantag varit en bokföringsmässig förlust på 1 304,8 Mkr för åren 2000--2010.

²¹ Periodiserade kapitalkostnader bokförda 1997 har korrigerats under 1998.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2010 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2010		Ackumulerat ²²	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Ängelholm, del av Barkåkra 50:1	12 100	- 97	12 100	- 97
Hudiksvall, Agön 1:2-4	1 850	- 150	1 850	- 266
Diverse projekt	357	1 315	430	- 90
Summa	14 307	1 068	14 380	- 453
Resultat		15 375		13 927

Sålda fastigheter hade 4 259 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2009 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2009		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Bergsäter	2 500	- 4	2 500	- 111
Diverse projekt	446	1 021	1 676	- 3 818
Summa	2 946	1 017	4 176	- 3 929
Resultat		3 963		247

Sålda fastigheter hade 924 tkr i bokfört värde.

Försäljning avseende del av Almnäs som ingick i tabellen ovan i årsredovisningen 2009, har flyttats till avsnitt "Avyttringar övnings- och skjutfält med anledning av beslut i regleringsbrev.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2008 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2008		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Torsberg Värmdö	12 050	- 175	12 050	- 261
Alstad	3 700	- 181	3 699	- 212
Kölaboda	0	0	1 370	- 63
FRD Nora	1 250	- 4	1 250	- 71
Germundares	191	- 81	924	- 97
Diverse projekt	272	- 1 974	899	- 4 478
Summa	17 463	- 2 415	20 192	- 5 182
Resultat		15 048		15 010

Sålda fastigheter hade 1 830 tkr i bokfört värde.

²² Avyttringsprojekten kan löpa över flera år. Under rubriken ackumulerat anges de samlade intäkterna och kostnaderna under hela löptiden för de projekt som avslutats under året.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2007 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2007		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Slätten (Örebro)	3 000	- 32	3 000	- 46
Hågesta	1 000	- 76	1 000	- 76
Svappavaara	472	- 51	542	- 180
Svappavaara, betongförråd	150	- 13	300	- 46
Småsel		- 6	589	- 61
Sanna (diverse byggnader)	835	- 8	835	- 8
Kvibille (vägstation)		- 4	650	- 115
Braås (förråd)		- 25	450	- 85
Diverse projekt	2 783	- 316	3 571	- 776
Summa	8 240	- 531	10 937	- 1 393
Resultat		7 709		9 544

Sålda fastigheter hade 4 754 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2006 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2006		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Bungenäs	7 021	- 17	7 021	- 33
Rosenholmsvarvet	5 313	- 525	5 483	- 1 270
Sågen Gällivare	3 000	- 1 171	3 000	- 1 207
Stora Hästnäs	1 785	- 38	1 785	- 38
Tornefors	1 314	- 13	1 314	- 77
Diverse projekt	6 677	- 1 356	7 657	- 4 096
Summa	25 110	- 3 120	26 260	- 6 721
Resultat		21 990		19 539

Sålda fastigheter hade 29 812 i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2005 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2005		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Vadstena/Kalkbro	750	- 40	750	- 63
Frövi Lindesberg	875	- 113	875	- 115
Tand Östersund	500	- 22	500	- 22
Diverse projekt (huvudsakligen förråd)	8 711	- 1 307	10 234	- 7 425
Summa	10 836	- 1 482	12 359	- 7 625
Resultat		9 354		4 734

Sålda fastigheter hade 14 207 tkr i bokfört värde

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2004 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2004		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Trossnäs (Karlstad)	2 850	- 59	2 850	- 62
Motorn 3 (Kalix)	3 400	- 32	3 400	- 70
Diverse projekt (huvudsakligen förråd)	10 233	- 2 150	11 351	- 3 486
Summa	16 483	- 2 241	17 601	- 3 618
Resultat		14 242		13 983

Sålda fastigheter hade 48 320 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2003 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2003		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Ängelholms flygplats	20 219	- 1 374	20 219	- 1 414
Ängelholm ²³	- 5 528	15	- 5 528	15
Bunge flygfält	4 985	- 143	4 985	- 143
Koivukylä	1 549	- 23	1 549	- 23
Säter	800	- 31	800	- 31
Diverse mindre projekt	6 270	- 2 128	5 868	- 2 937
Summa	28 295	- 3 684	27 893	- 4 533
Resultat		24 611		23 360

Sålda fastigheter hade 41 560 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2002 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2002		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Hässleholm	81 975	- 19 711	82 057	- 24 031
Ängelholm	43 630	- 12 286	43 630	- 12 375
Almnäs	20 358	- 96	20 358	- 179
A8, Boden	5 070	- 64	5 105	- 1 961
Diverse projekt	1 654	169	1 653	- 99
Summa	152 687	- 31 988	152 803	- 38 645
Resultat		120 699		114 158

Sålda fastigheter hade 624 206 tkr i bokfört värde.

²³ Ängelholms kasernområde såldes under år 2002. Utfallet enligt tabellen ovan har uppkommit på grund av kreditering av tidigare fakturerat bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2001 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2001		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Rosenholm, Karlskrona ²⁴	25 000	3 209	25 000	3 086
KA 3, Fårösund	3 838	- 73	3 838	- 267
I 13 Falun	16 133	- 2 007	16 133	- 2 365
Lv 3, Norrtälje	26 071	- 941	26 071	- 1 398
KA 5, Härnösand ²⁵	11 035	249	11 035	249
I 22, Kiruna	13 373	- 1	13 373	- 511
Diverse mindre projekt	100	- 935	100	- 1 962
Summa	95 550	- 499	95 550	- 3 168
Resultat		95 051		92 382

Sålda fastigheter hade 590 031 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2000 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2000		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Östra Kasern, Kristianstad	22 000	- 1 288	22 000	- 1 288
I 21, Sollefteå	26 920	- 441	26 920	- 441
KA 5, Härnösand	2 125	- 953	2 125	- 953
Diverse mindre projekt	-	- 970	-	- 970
Summa	51 045	- 3 652	51 045	- 3 652
Resultat		47 393		47 393

Sålda fastigheter hade 299 154 tkr i bokfört värde.

Avyttringar till följd av försvarsbeslut 2004

Försvarsbeslut 2004 innebar avveckling inom Försvarsmakten. Avvecklingen har lett till att mark, anläggningar och lokaler har sagts upp och är till största delen försålda.

Enligt regeringsbeslut (Fi2005/579) har 155 Mkr av överskottet av avyttringar till följd av försvarsbeslut 2004 inbetalts till statens checkräkning. Resterande överskott används för att täcka kostnader till följd av avvecklingen av mark-, anläggningar och lokaler i enlighet med särskilt regeringsbeslut.

Som en följd av försvarsbeslut 2004 får Fortifikationsverket nedsätta statskapitalet vid utgången av respektive upplåtelseavtal med det bokförda värdet på respektive objekt. Effekten av försäljningar av nedan upptagna fastigheter/objekt hade utan detta undantag varit en bokföringsmässig förlust på 1 157,6 Mkr för åren 2005--2010.

²⁴ På grund av återföring av avskrivningar är kostnaderna positiva.

²⁵ På grund av återföring av avskrivningar är kostnaderna positiva.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2010 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2010		Ackumulerat ²⁶	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Kristinehamn, Södra Dye 1:146	59 000	- 2 598	57 731	- 12 697
Värmdö, Norrnäs 1:29	7 650	0	8 500	- 324
Luleå, Unbyn 2:15	1 000	- 6	1 000	- 6
Diverse projekt	800	- 173	800	- 189
Summa	68 450	- 2 777	68 031	- 13 216
Resultat		65 673		54 815

Sålda fastigheter hade 57 257 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2009 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2009		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Västerhejde (Gotland)	13 700	0	13 700	0
Norrtälje Harg	10 000	- 189	9 999	- 204
Färila fält	4 650	- 96	4 650	- 646
Diverse projekt	1 570	- 3 742	1 912	- 419
Summa	29 920	- 4 027	30 261	- 1 269
Resultat		25 893		28 992

Sålda fastigheter hade 6 717 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2008 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2008		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Strängnäs, övnings- och skjutfält	48 000	- 86	48 014	- 332
Fjällforsbasen	5 700	- 16	5 878	- 395
Gotland, mark P18	4 580	- 24	4 580	- 24
Västra torp	2 250	- 18	2 250	- 18
Bro annex	0	- 1	1 420	- 7
Låssby	1 000	- 13	1 000	- 21
Lärbo prästgård	750	0	750	- 2
Diverse projekt	1 414	- 11	2 265	- 1 007
Summa	63 694	- 169	66 157	- 1 806
Resultat		63 525		64 351

Sålda fastigheter hade 22 125 tkr i bokfört värde.

²⁶ Avyttringsprojekten kan löpa över flera år. Under rubriken ackumulerat anges de samlade intäkterna och kostnaderna under hela löptiden för de projekt som avslutats under året.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2007 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2007		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Barsele bergrum	1 500	- 17	1 500	- 24
Gudmyrsskog (förråd)	1 294	- 44	1 294	- 44
Kalkberget (förråd)	330	- 16	330	- 16
Linjen Ö (förråd)	400	0	400	0
Diverse projekt	1 085	- 101	2 556	- 175
Summa	4 609	- 178	6 080	- 259
Resultat		4 431		5 821

Sålda fastigheter hade 21 355 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2006 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2006		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
I 5 Övnings- och skjutområde	21 000	- 12	21 000	- 12
Visbo	16 000	- 197	16 000	- 197
Furuheden	4 100	- 178	4 100	- 206
N Romme	8 150	- 22	8 150	- 22
F 4 flygfält	6 650	- 17 333	6 650	- 17 385
Boden Ing 3	3 000	- 12 343	3 000	- 12 343
Diverse projekt	5 300	- 277	5 301	- 755
Summa	64 200	- 30 362	64 201	- 30 920
Resultat		33 838		33 281

Sålda fastigheter hade 290 847 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2005 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2005		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
P 18, Visby	40 000	- 107	40 000	- 107
A 9, Kristinehamn	5 000	- 29	5 000	- 29
P 10, Strängnäs	60 000	- 40	60 000	- 40
MKO, Rindö	70 000	- 68	70 000	- 68
F 4, Östersund	3 500	- 103	3 500	- 103
I 5, Östersund	3 500	- 67	3 500	- 67
ATS Östersund	3 000	- 9	3 000	- 9
Summa	185 000	- 423	185 000	- 423
Resultat		184 577		184 577

Sålda fastigheter hade 1 131 163 tkr i bokfört värde.

Avyttringar övnings- och skjutfält med anledning av försvarsbeslut

Enligt regleringsbrevet för 2010 får Fortifikationsverket behålla överskott av försäljningar av övnings- och skjutfält inklusive byggnadsobjekt för att bekosta:

- avveckling av fält som varken kan avyttras eller användas,
- avveckling av riskarrenden eller inlösen av mark, t ex inom inarrenderade riskområden,
- avveckling och förvaltning av fält som är under försäljning,
- förädling och avyttring av fält samt
- metod- och teknikutveckling för hantering av oexploderad ammunition (OXA).

Resultatet av försäljningarna för år 2009--2010 (enligt tabeller nedan) är 99,0 Mkr.

Som en följd av försvarsbeslut får Fortifikationsverket nedsätta statskapitalet vid utgången av respektive upplåtelseavtal med det bokförda värdet på respektive objekt. Effekten av försäljningarna utan undantaget hade gett en bokföringsmässig vinst på 87,1 Mkr.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2010 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning ²⁷			
	2010		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Ljungby, Byholma 3:1	9 350	- 2	9 350	- 2
Örebro, del av slätten 1:5	20 260	- 232	20 270	- 758
Södertälje, Almnäs 5:7-5:10	10 715	- 254	10 715	- 254
Gotland, del av Fjursbjärs 1:6	2 050	- 142	2 050	- 155
Summa	42 375	- 630	42 385	- 1 169
Resultat		41 745		41 216

Sålda fastigheter hade 6 812 tkr i bokfört värde.

Avyttringar (delprojekt) avslutade under 2009 (tkr)

Fastighet/objekt	Försäljning			
	2009		Ackumulerat	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Södertälje, del av Almnäs	60 000	- 824	60 000	- 2 212
Summa	60 000	- 824	60 000	- 2 212
Resultat		59 176		57 788

Sålda fastigheter hade 5 114 tkr i bokfört värde.

Försäljningen, Södertälje del av Almnäs, låg i årsredovisningen 2009 under avsnittet ”Avyttringar till följd av försvarsbeslut 2000”. Försäljningen har flyttats med anledning av beslut i regleringsbrev.

²⁷ Avyttringsprojekten kan löpa över flera år. Under rubriken ackumulerat anges de samlade intäkterna och kostnaderna under hela löptiden för de projekt som avslutats under året.

Avveckling- och återställande av anläggningar**Kostnader för avveckling- och återställande av anläggningar (tkr)**

	Budget 2010	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008
Kostnader	91 479	83 670	112 791	96 881

Avveckling- och återställande av anläggningar har genomförts för 83,7 Mkr. Försvarmakten har ersatt verket med 69,3 Mkr och resterande avveckling har huvudsakligen finansierats med balanserade medel²⁸ avsatta för avveckling av anläggningar m m.

Åtterrapporing av avyttringar utöver försvarsbeslut över 10 Mkr

Inga avyttringar med marknadsvärde över 10 Mkr har avslutats under 2010, 2009 och 2008.

Åtterrapporing av överföring av förvaltningsansvar till annan myndighet

Inga överföringar av förvaltningsansvar till annan myndighet där bokförda värdet ligger mellan 10 och 20 Mkr har genomförts under 2010, 2009 och 2008.

2.7 Information av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning**Oexploderad ammunition (OXA)**

Fortifikationsverket har (år 2006 och år 2009) låtit oberoende företag genomföra utredningar som underhand redovisats för Regeringen beträffande oexploderad ammunition. Dessa visar en osäkerhet om ansvarsfrågan och denna fråga har hittills inte prövats i domstol.

Regeringens anvisningar om hur Fortifikationsverket långsiktig kan förbereda och finansiera metodutveckling för, förädling inför och genomförande av avyttring av före detta övningsområden, har gett Fortifikationsverket möjligheter till en riskkontrollerad avyttring. Inom ramen för löpande metodutveckling, vad avser avyttring av områden bemängda med OXA, har Fortifikationsverket under 2010 identifierat och utvecklat metoder för omhändertagande av ekonomisk risk, kopplat till detta möjliga ansvar. Fortifikationsverket utvecklar detta i skrivelse "Oexploderad ammunition – lägesrapport" (Dnr 596/2011) som kommer att lämnas till regeringen i samband med inlämnandet av årsredovisningen.

Camper

I regeringsskrivelse "Arbetsläge överenskommelse Camper" (2010-09-17, Dnr 4109/08) har Fortifikationsverket rapporterat att pågående arbete i verket för att realisera den mellan myndigheterna (Försvarmakten och Fortifikationsverket) gjorda överenskommelsen, avstannat p g a olika uppfattningar om huruvida ägande av camper är förenligt med Fortifikationsverkets instruktion. Fortifikationsverket har via en rättsutredning (PM nr 12/10 HK, 2010-06-24) redogjort för att ägande av lös egendom är förenligt med instruktionen.

²⁸ Av balanserade medel för avveckling av anläggningar har 17,3 Mkr förbrukats under året. Beräknad förbrukning enligt budget var 23,5 Mkr.

Skrivelse ”Rapportering avseende 4 § Fortifikationsverkets instruktion (SFS 2007:758)” lämnades (2010-11-10, Dnr 4109/08) eftersom Försvarsmakten ännu inte formellt hade besvarat rättsutredningen. I skrivelsen anges att Fortifikationsverket under rådande omständighet inte kan överta ansvaret för internationella camper i enlighet med den tidplan som tidigare rapporterats. Skrivelsen med information överlämnades till regeringen för vidare åtgärder.

2.8 Redovisning av kompetensförsörjning och sjukfrånvaro

Under året har olika åtgärder vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som åligger myndigheten.

En del av detta arbete är att kartlägga och definiera nuvarande och framtida kompetensbehov. Arbete har startats och resulterat i nya roller och kompetenser som förs in i myndighetens stödsystem för kompetensförsörjning, ProCompetence²⁹. Arbete med uppdatering och översyn av kompetenskrav pågår ständigt. Genom utvecklingssamtal och utvecklingsplaner med riktade utbildningsinsatser för att stänga kompetensgap, säkerställer myndigheten att medarbetarna har rätt kompetens.

Genom att kvalitetssäkra och följa rekryteringsprocessen ser verket till att rätt kompetens till rätt tjänst rekryteras. En viktig del i arbetet med kompetensförsörjning är trainee-programet. Fem nya traineer anställdes under året. Att höja den generella utbildningsnivån i samband med nyrekryteringar är en del av kompetensförsörjningen. Kompetensväxling, d v s parallell-tjänstgöring vid ersättningsrekrytering, har genomförts under året.

En annan del av kompetensförsörjningsarbetet består av marknadsföringsinsatser mot universitet och högskolor. Verket deltog under året på ett antal arbetsmarknadsdagar och på Sveriges största rekryteringsmessa, CareerDays i Globen.

I syfte att öka jämställdheten och få en jämnare könsfördelning inom verket har myndigheten deltagit i projektet ”Staten leder jämt” som genomförs av KRUS³⁰. Detta har nu utvecklats till ett internt HR-projekt, ”FORTV leder jämt” som påbörjades under året.

En framgångsfaktor för verket är kompetenta och engagerade chefer. Därför har fortsatt satsning gjorts på utveckling av cheferna på en individuell nivå där grunden är resultat som kommit fram genom ”Assessment center”³¹. Samtliga chefer har erbjudits individuell coachning för att arbeta vidare med sina personliga utvecklingsplaner.

Genom dessa strategiska kompetensförsörjningsinsatser har myndigheten säkerställt att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och regleringsbrev.

²⁹ IT-stöd för att analysera kompetensnivå och kompetensbehov hos medarbetarna.

³⁰ Kompetensrådet för utveckling i staten.

³¹ Del i satsning på ledarutveckling. Varje chefs utvecklingsområden analyseras och individuella handlingsplaner tas fram.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron var 2,25 % och av detta utgjorde långtidssjukfrånvaron 45,65 %.

Jämfört med år 2003 (första året då sjukfrånvaron redovisades) har sjukfrånvaron sjunkit från 4 % till 2,25 %. Långtidssjukfrånvaron har sjunkit från 66,2 % till 45,65 %.

Andel sjukfrånvaro i procent i förhållande till total arbetstid

1 januari 2010--31 december 2010

Ålderskategori	Kvinnor	Antal	Män	Antal	Totalt
< 29	0,97	10	1,42	12	1,24
30--49	2,50	25	1,43	68	1,67
> 50	3,10	34	2,56	134	2,64
Summa	2,64	69	2,15	214	2,25

Andel långtidssjukfrånvaro i procent av total sjukfrånvaro (> 60 dagar)

1 januari 2010--31 december 2010

Ålderskategori	Kvinnor	Antal	Män	Antal	Totalt
< 29	0	0	0	0	0
30--49	47,08	3	27,04	3	33,80
> 50	38,24	3	54,51	18	51,46
Summa	38,89	6	47,34	21	45,65

Andel sjukfrånvaro i procent i förhållande till total arbetstid

1 januari 2009--31 december 2009

Ålderskategori	Kvinnor	Antal	Män	Antal	Totalt
< 29	1,28	7	1,57	10	1,46
30--49	1,56	27	1,89	89	1,82
> 50	3,41	45	2,92	154	3,00
Summa	2,52	79	2,55	253	2,55

Andel långtidssjukfrånvaro i procent av total sjukfrånvaro (> 60 dagar)

1 januari 2009--31 december 2009

Ålderskategori	Kvinnor	Antal	Män	Antal	Totalt
< 29	0	0	0	0	0
30--49	0	0	41,66	5	33,91
> 50	37,43	2	52,24	14	49,56
Summa	27,00	2	48,79	19	44,74

3 Finansiell redovisning

3.1 Resultaträkning

		2010	2009
VERKSAMHETENS INTÄKTER (tkr)			
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 1	3 330 469	3 269 505
Intäkter av bidrag		1 296	2 549
Finansiella intäkter	Not 2	4 746	5 016
Summa verksamhetens intäkter		3 336 511	3 277 070
VERKSAMHETENS KOSTNADER (tkr)			
Kostnader för personal	Not 3	- 350 838	- 355 589
Kostnader för lokaler		- 16 606	- 15 031
Övriga driftkostnader	Not 4	- 1 842 927	- 1 828 119
Finansiella kostnader	Not 2	- 193 552	- 191 092
Avskrivningar och nedskrivningar	Not 5	- 639 613	- 657 329
Summa verksamhetens kostnader		- 3 043 536	- 3 047 160
VERKSAMHETSUTFALL	Not 6	292 975	229 910
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	Not 7, 8	292 975	229 910

3.2 Balansräkning

		2010-12-31	2009-12-31
TILLGÅNGAR (tkr)			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	Not 9	23 724	27 753
Summa immateriella anläggningstillgångar		23 724	27 753
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader, mark och annan fast egendom	Not 10	9 064 171	9 242 803
Maskiner, inventarier, installationer m m	Not 11	76 553	76 992
Pågående nyanläggningar	Not 12	1 012 164	631 643
Summa materiella anläggningstillgångar		10 152 888	9 951 438
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	Not 13	180	180
Andra långfristiga fordringar	Not 14	1 798	1 829
Summa finansiella anläggningstillgångar		1 978	2 009
Varulager m m			
Varulager och förråd	Not 15	24 129	24 750
Pågående arbeten	Not 16	17 870	10 732
Summa varulager m m		41 999	35 482
Fordringar			
Kundfordringar		10 199	16 411
Fordringar hos andra myndigheter	Not 17	263 485	228 820
Övriga fordringar		257	312
Summa fordringar		273 941	245 543
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	Not 18	136 548	139 410
Upplupna bidragsintäkter		110	125
Övriga upplupna intäkter	Not 19	91 951	57 414
Summa periodavgränsningsposter		228 609	196 949
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	Not 20	822 447	718 548
Summa kassa och bank		822 447	718 548
Summa tillgångar		11 545 586	11 177 722

		2010-12-31	2009-12-31
KAPITAL OCH SKULDER (tkr)			
Myndighetskapital			
Statskapital	Not 21	1 317 915	1 603 250
Uppskrivningskapital		38 657	38 657
Överskott från fastighetsförsäljningar	Not 22	225 227	168 974
Balanserad kapitalförändring	Not 23	160 534	100 510
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		292 975	229 910
Summa myndighetskapital		2 035 308	2 141 301
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknade förpliktelser	Not 24	11 678	23 418 ¹
Summa avsättningar		11 678	23 418
Skulder m m			
Lån i Riksgäldskontoret	Not 25	8 528 138	8 192 542
Skulder till andra myndigheter	Not 26	95 124	74 473
Leverantörsskulder		344 904	302 164
Övriga skulder		6 319	6 382
Summa skulder m m		8 974 485	8 575 561
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	Not 27	203 991	180 723 ¹
Övriga förutbetalda intäkter	Not 28	320 124	256 719
Summa periodavgränsningsposter		524 115	437 442
Summa skulder och kapital		11 545 586	11 177 722

1) Ändring av belopp har skett p g a att pensionsreserveringarna (1 882 tkr) flyttats från ”Periodavgränsningsposter” till ”Avsättningar för pensioner och liknade förpliktelser” fr o m 2010.

Ansvarsförbindelser

Statliga garantier för lån och krediter	Inga	Inga
Övriga ansvarsförbindelser	Inga	Inga

3.3 Anslagsredovisning

Redovisning mot inkomsttitel (tkr)

Inkomsttitel	Inkomster ³²
5121 - Amortering statskapital	205 873
2215 - Avkastningsränta	87 487
3125 - Försäljning fastigheter	26 146
2394 - Övriga ränteinkomster	256
1725 - Amortering energilån	31
Summa	319 793

³² I kolumnen redovisas de medel som Fortifikationsverket har betalat in till statens centralkonto.

3.4 Finansieringsanalys

(tkr)		2010-01-01	2009-01-01
		2010-12-31	2009-12-31
DRIFT			
<i>Kostnader</i>	Not 1	- 2 413 621	- 2 387 139
Finansiering av drift			
- Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 2	3 166 239	3 142 733
- Intäkter av bidrag	Not 3	1 296	2 549
- Övriga intäkter	Not 4	4 746	5 016
Medel som tillförts statsbudgeten			
- Avkastning på statskapital		- 87 487	- 129 024
- Ränteinkomster		- 256	- 275
- Försäljning fastigheter		- 26 146	- 23 278
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av driften</i>		<i>3 058 392</i>	<i>2 997 721</i>
- <i>Minskning(+)</i> av lager		<i>621</i>	<i>- 1 510</i>
- <i>Minskning (+)</i> av kortfristiga fordringar		<i>- 67 197</i>	<i>- 57 665</i>
- <i>Minskning (-)</i> av kortfristiga skulder		<i>150 000</i>	<i>- 20 791</i>
Kassaflöde från drift		728 195	530 616
INVESTERINGAR			
Investeringar i fastigheter		- 894 853	-473 101
Investeringar i maskiner och inventarier		- 24 244	- 39 019
Investeringar i immateriella tillgångar		- 6 558	- 3 902
<i>Summa investeringsutgifter</i>		<i>- 925 655</i>	<i>- 516 022</i>
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret, fastighetsinnehav		9 243 000	11 158 000
Lån från Riksgäldskontoret, förvaltningsändamål		12 503	3 962
- Amortering lån för fastigheter		- 8 917 000	- 11 118 000
- Amortering lån för förvaltningsändamål		- 2 907	- 903
Minskning av statskapital med medel som tillförts statsbudgeten:			
- avseende fastigheter		- 205 873	- 226 605
- avseende energilån		- 31	- 30
Försäljning anläggningstillgångar:			
- avseende fastigheter		169 546	128 246
- avseende maskiner och inventarier		2 090	1 884
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>		<i>301 328</i>	<i>- 53 446</i>
Minskning (+) av långfristiga fordringar		<i>31</i>	<i>30</i>
Kassaflöde till investeringar		- 624 396	- 569 438
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		103 899	- 38 822

	2010-01-01 2010-12-31	2009-01-01 2009-12-31
SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		
Likvida medel vid årets början	718 548	757 370
- Minskning (-) av kassa och plusgiro	0	- 55
- Ökning (-) av tillgodohavande hos Riksgäldskontoret	103 899	- 38 767
<i>Summa förändring av likvida medel</i>	103 899	- 38 822
Likvida medel vid periodens slut	822 447	718 548

Noter till finansieringsanalysen

Not 1	2010-01-01 2010-12-31	2009-01-01 2009-12-31
Kostnader		
Kostnader för personal	- 350 838	- 355 589
Kostnader för lokaler	- 16 606	- 15 031
Övriga driftkostnader	- 1 842 927	- 1 828 119
Finansiella kostnader	- 193 552	- 191 092
Korrigeringsposter avseende:		
Förändring avsättning för pensioner	- 11 740	- 3 180
Ersättning och realisationsresultat avyttring av anläggningstillgångar	1 786	5 597
Räntekostnader till inkomsttitel	256	275
Summa	- 2 413 621	- 2 387 139
Not 2		
Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
Intäkter enligt resultaträkningen not 1	3 330 469	3 269 505
Korrigeringsposter avseende:		
Försäljningsintäkter och realisationsresultat avyttringar av anläggningstillgångar	- 164 230	- 126 772
Summa	3 166 239	3 142 733
Not 3		
Intäkter av bidrag		
Bidrag från statliga organisationer och bolag	1 296	2 549
Summa	1 296	2 549
Not 4		
Övriga intäkter		
Ränteintäkter enligt resultaträkningens not 2	4 746	5 016
Summa	4 746	5 016

4 Tilläggsupplysningar och noter

Redovisningsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordning (2000:606) om myndigheters bokföring samt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Redovisning av intäkter och kostnader på verksamheter

Fortifikationsverkets verksamhet redovisades under år 2010 i tre områden, förvaltning, uppdrag och avyttring.

Intäkter och kostnader redovisas under den verksamhet där de uppkommit. Intäkter och kostnader bokförda på huvudkontoret redovisas under förvaltningsverksamheten. Dessa intäkter/kostnader är huvudsakligen gemensamma för de olika verksamheterna.

Försäljning av anläggningstillgångar

I not till resultaträkningen redovisas resultatet av fastighetsförsäljningar. Detta för att möjliggöra jämförelser med andra fastighetsförvaltande myndigheter och bolag. I resultatet av fastighetsförsäljningen ingår enbart avslutade avyttringsprojekt.

Pågående avyttringsprojekt redovisas som en övrig interimspost i balansräkningen till nedlagda kostnader med avdrag för fakturerat belopp till kund.

I resultatredovisningen redovisas intäkter och kostnader brutto.

Pågående arbeten

Balansposten pågående arbeten omfattar uppdragsprojekt och avyttringsprojekt som faktureras kunden. Pågående arbeten värderas till nedlagda kostnader (inklusive nedlagd tid) med avdrag för fakturerat belopp.

Myndighetskapital

Fortifikationsverket disponerar ett myndighetskapital, vilket består av statskapital, uppskrivningskapital och balanserad kapitalförändring. Avkastningskravet uppgår till 6,4 % baserat på ett genomsnittligt myndighetskapital. I det genomsnittliga myndighetskapitalet exkluderas statskapital avseende energilån som lämnats före 1994-07-01 och avsättningar som Fortifikationsverket disponerar för att betala kostnader som uppstår som följd av avvecklingen av lokaler, mark och anläggningar med anledning av försvarsbeslut 1996, 2000 och 2004.

Regeringsbeslut

Enligt regleringsbrevet för år 2010 gäller följande för avyttringar med anledning av statsmakternas beslut om omstrukturering av Försvarsmakten med anledning av försvarsbeslut 1996, 2000 och 2004:

De intäkter som uppstår vid försäljning av försvarsfastigheter i enlighet med statsmakternas fattade försvarsbeslut (prop. 1996/97:4, prop 1999/2000:30 och prop 1999/2000:97, prop 2004/05:5, prop 2004/05:43) får Fortifikationsverket disponera för att betala sådana kostnader som uppstår som följd av avveckling av lokaler, mark och anläggningar. Överskottet får inte användas för att bekosta den miljösanering som Försvarsmakten enligt miljöskyddslagen (1969:387) är skyldig att bekosta i egenskap av verksamhetsansvarig.

Fortifikationsverket får sätta ned statskapitalet vid utgången av respektive upplåtelseperiod med det bokförda värdet på respektive objekt som ska avyttras med anledning av tidigare nämnda försvarsbeslut. Nedsättning skall ske på så sätt att det bokförda värdet för de berörda försvarsfastigheterna minskas på balansräkningen med samma belopp som nedsättningen minskar statskapitalet på balansräkningen. För sådan fast egendom som har karaktären av verksamhetstillbehör, och som Fortifikationsverket övertar till bokfört värde från Försvarsmakten, får nedsättning ske med det bokförda värdet.

Enligt regleringsbrevet för 2010 får Fortifikationsverket behålla överskott av försäljningar av övnings- och skjutfält inklusive byggnadsobjekt för att bekosta:

- avveckling av fält som varken kan avyttras eller användas,
- avveckling av riskarrenden eller inlösen av mark, t ex inom inarrenderade riskområden,
- avveckling och förvaltning av fält som är under försäljning,
- förädling och avyttring av fält samt
- metod- och teknikutveckling för hantering av oexploderad ammunition (OXA).

Nedsättning av statskapital

Fortifikationsverket medges enligt regleringsbrev för år 2010 oberoende av finansieringssätt nedsätta statskapitalet vid avyttringar med anledning av försvarsbeslut 1996, 2000 samt försvarsbeslut 2004 om de ursprungligen har invärderats eller anskaffats efter 1 juli 1994.

Nedsättning av statskapitalet har skett med 68 646 tkr (not 8).

Nedskrivning av bokförda värden mot statskapitalet har år 2010 skett med 38 968 tkr för avyttrade fastigheter, vilka har anskaffats efter 1 juli 1994 och som har finansierats med lån i Riksgäldskontoret.

Skuld till Riksgäldskontoret, långfristig skuld för fastigheter

I låneskuld till Riksgäldskontoret för fastigheter (8 430 000 tkr) ingår lån med 1 319 286 tkr, vilka är en konsekvens av nedskrivningar av bokförda värden mot statskapital. Nedskrivning av bokförda värden mot statskapital sker oberoende av finansieringssätt enligt Undantag från EA-regler, se **Nedsättning av statskapital**.

Fordringar och skulder

Fordringarna har upptagits till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalda. I de fall faktura eller motsvarande inkommit efter brytdag (fastställt 2011-01-10) eller när fordrings- eller skuldbeloppet inte är exakt känt när bokslutet upprättas, redovisas beloppen som periodavgränsningsposter. Övriga händelser tas upp som fordringar respektive skulder.

Periodavgränsningsposter

En lägsta gräns på 10 tkr finns angiven för att beloppet efter 2011-01-10 skall beaktas som periodavgränsningspost.

Anläggningstillgångar

Aktier upptas till nominellt värde.

Inventarier avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 10 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar, och är upptagna till anskaffningsvärdet vid förvärvstillfället.

Avskrivning enligt plan sker på tillgångens anskaffningsvärde och beräknad ekonomisk livslängd enligt nedan.

Inventarier och arbetsmaskiner	10 år
Maskiner och apparater	5 år
Datorer	3 år
Immateriella anläggnings- tillgångar	5 år

Mark, byggnader och anläggningar anskaffade före 1994-07-01 har ett invärderat värde grundat på en bokföringsmässig rekonstruktion av tidigare anskaffningsvärden, med undantag av marken som marknadsvärderades. Invärderingsprinciperna är godkända av regeringen.

Avskrivning enligt plan sker på byggnaders och anläggningars anskaffningsvärde och beräknad ekonomisk livslängd enligt nedan.

Ny-, till- och ombyggnad av lokaler och anläggningar	30 år
Lånefinansierade försvarsanläggningar samt vissa ombyggnader	20 år
Anpassningsåtgärder och åtgärder med kortvarigt bruk	5-10 år
Direktavskrivna försvarsanläggningar finansierade med engångs- ersättning	0 år

För alla försvarsanläggningar anskaffade efter 1994-07-01 tillämpas en individuell avskrivningstid anpassad efter tillgångens karaktär och kända hyresförhållanden med utgångspunkt i ovan angivna avskrivningstider.

Varulager

Varulagret upptas till ett värde grundat på fysisk inventering per balansdagen enligt lägsta värdets princip.

Inkuransbedömning avseende lager för fastighetsdrift har utförts enligt individuell prövning.

Brytdag

Brytdag avseende räkenskapsåret har fastställts till 2011-01-10.

Ersättningar och andra förmåner för ledamöter i styrelsen samt av regeringen utsedda ledande befattningshavare

Namn	Förordnande	Period	Ersättning (kr)
Bengt Anderson	Ledamot i styrelsen	2010-01-01 - 2010-12-31	32 457
Monica Haapaniemi	Ledamot i styrelsen	2010-01-01 - 2010-12-31	30 261
Lars Johnsson	Ledamot i styrelsen	2010-01-01 - 2010-12-31	32 070
Lena Jönsson	Generaldirektör	2010-01-01 - 2010-12-31	1 139 994
Sophia Mattsson-Linnala	Ledamot i styrelsen	2010-01-01 - 2010-12-31	30 000
Thord Söderlund	Ordförande i styrelsen	2010-01-01 - 2010-12-31	68 402
Christer Wadelius	Ledamot i styrelsen	2010-01-01 - 2010-12-31	33 829
Summa			1 367 013

Ersättningarna har angetts exklusive arbetsgivaravgifter.

Styrelseledamöters uppdrag som styrelseledamot eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Myndighet/aktiebolag m m
Lars Johnsson	Ledamot inom koncernen Vasakronan Willhelm AB
Lena Jönsson	Energimarknadsinspektionen Pliktverket Svenska spel AB
Thord Söderlund	TCS Thord Söderlund AB Stiftelsen Internationella Vadstena-Akademien Stiftelsen Östgöta Cancerfond

Noter till resultat- och balansräkning

	2010	2009
Not 1		
Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
Hyra och arrende	2 201 069	2 155 559
Ersättning införhyrningar	567 446	534 521
Ersättning direktavskrivna anläggningar	48 292	75 158
Ersättning uppdrag	200 388	214 426
Avyttringsintäkter	194 803	187 273
Realisationsvinster	37 648	32 884
Ersättning skogsbruk	67 296	61 011
Övriga rörelseintäkter	13 527	8 673
Summa	3 330 469	3 269 505
Not 2		
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter		
Riksgäldskontoret	4 040	4 883
Dröjsmålsränta	701	113
Övriga	5	20
Summa	4 746	5 016
Räntekostnader		
Riksgäldskontoret, ränta lån fastigheter	212 973	208 007
Riksgäldskontoret, ränta på lån för inventarier för förvaltningsändamål	496	582
Övriga räntekostnader	255	377
Övriga finansiella kostnader	428	489
Aktiverad ränta pågående nyanläggningar	- 20 600	- 18 363
Summa	193 552	191 092
Not 3		
Kostnader för personal		
Lönekostnader exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal är 257 483 tkr (f å 252 984 tkr). Motsvarande lönekostnader för tillfälligt anställda och styrelse är 210 tkr (f å 195 tkr).		
Not 4		
Övriga driftkostnader		
Media	483 150	439 637
Införhyrningar	561 346	531 097
Köpta tjänster, planerat underhåll	236 824	239 391
Köpta tjänster, uppdrag	124 661	141 511
Köpta tjänster, drift	112 313	103 699
Köpta tjänster, avyttring	80 123	117 839
Köpta tjänster, övrigt	73 146	79 079
Materialkostnader, egna fastigheter	39 870	43 589
Förbrukningsinventarier och kontorsmaterial	16 912	17 827
Skog	42 621	38 947
Realisations/utrangeringsförluster	3 440	3 320
Övriga kostnader	68 521	72 183
Summa	1 842 927	1 828 119

	2010	2009
Not 5		
Av- och nedskrivningar		
Immateriella anläggningstillgångar	10 587	10 470
Maskiner, inventarier, installationer m m	24 103	19 169
Byggnader och markanläggningar	514 764	509 553
Byggnader och markanläggningar, b-objekt	90 159	118 137
Summa	639 613	657 329

I posten Byggnader och markanläggningar b-objekt ingår avskrivningar för direktavskrivna anläggningar med 48 288 tkr (f å 75 158 tkr).

Not 6**Verksamhetsutfall**

I verksamhetsutfallet ingår resultatet för fastighetsförsäljningar.

Intäkter fastighetsförsäljningar	170 299	138 395
Kostnader fastighetsförsäljningar	- 25 798	- 25 835
Resultat	144 501	112 560

Not 7**Årets kapitalförändring**

Årets kapitalförändring	292 975	229 910
Inleverans avkastningskrav 6,4 % (f å 6,0 %)	- 111 964	- 115 087
Inleverans inkomsttitel övrigt	- 288	- 275
Kapitalförändring efter inleveranser	180 723	114 548

Reservering överskott försvarsbeslut 1996	- 741	-
Reservering överskott försvarsbeslut 2000	- 13 927	- 247
Reservering överskott försvarsbeslut 2004	- 54 815	- 28 992
Reservering överskott övnings- och skjutfält	- 41 216	- 57 788
Projektkostnader täckta av medel från försvarsbeslut 1996, 2000 och 2004	17 337	30 774
Disponibel kapitalförändring	87 361	58 295

Försäljning avseende del av Almnäs som ingick i noten 2009, har flyttats från reservering försvarsbeslut 2000 till övnings- och skjutfält med anledning av beslut i regleringsbrev.

Not 8**Årets kapitalförändring**

Årets kapitalförändring påverkas endast av intäkterna från fastighetsförsäljningarna samt försäljningsomkostnader till följd av försvarsbesluten. Fortifikationsverket får i enlighet med skrivningar i regleringsbrev nedsätta statskapitalet vid utgången av respektive upplåtelseid, med det bokförda värdet för respektive objekt som omfattas av försvarsbesluten 1996, 2000 och 2004.

	2010	2009
<i>Utan hänsyn tagen till det särskilda undantaget från EA-regler hade realisationsresultatet av försvarsbeslutsförsäljningarna uppgått till följande:</i>		
Fastighetsförsäljningar FB 96	423	-
Fastighetsförsäljningar FB 00	9 668	- 677
Fastighetsförsäljningar FB 04	- 2 442	22 275
Försäljning av övnings- och skjutfält	34 404	52 674-
	42 053	74 272
<i>Nedskrivna bokförda värdens fördelning:</i>		
Fastighetsförsäljningar FB 96	318	-
Fastighetsförsäljningar FB 00	4 259	924
Fastighetsförsäljningar FB 04	57 257	6 717
Försäljning av övnings- och skjutfält	6 812	5 114
	68 646	12 755
<i>Försäljningsintäkter för fastigheter till följd av försvarsbeslut fördelas:</i>		
Fastighetsförsäljningar FB 96	750	-
Fastighetsförsäljningar FB 00	14 380	4 176
Fastighetsförsäljningar FB 04	68 031	30 261
Försäljning av övnings- och skjutfält	42 385	60 000
	125 546	94 437

Försäljning avseende del av Almnäs som ingick i noten 2009, har flyttats från fastighetsförsäljning FB 00 till övnings- och skjutfält med anledning av beslut i regleringsbrev.

Not 9	2010-12-31	2009-12-31
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	79 971	76 069
Nyanskaffningar	6 558	3 902
	86 529	79 971
<i>Akkumulerade avskrivningar</i>		
Vid årets början	- 52 218	- 41 748
Årets avskrivningar	- 10 587	- 10 470
	- 62 805	- 52 218
Bokfört värde	23 724	27 753

Pågående immateriella anläggningstillgångar ingår med 7 349 tkr (f å 5 885 tkr)

	2010-12-31	2009-12-31
Not 10		
Byggnader och markanläggningar		
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	18 502 615	18 050 482
Nyanskaffningar	511 950	536 214
Avyttringar och utrangeringar	- 156 477	- 84 081
	18 858 088	18 502 615
<i>Ackumulerade avskrivningar</i>		
Vid årets början	- 10 782 408	- 10 225 101
Årets avskrivningar	- 604 923	- 627 690
Avyttringar och utrangeringar	108 887	70 383
	- 11 278 444	- 10 782 408
<i>Ackumulerade nedskrivningar</i>		
Vid årets början	- 6 858	- 7 025
Under året återförda nedskrivningar	-	167
	- 6 858	- 6 858
Bokfört värde	7 572 786	7 713 349
Mark och annan fast egendom		
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden, invärderat</i>		
Vid årets början	1 391 242	1 402 412
Avyttringar och utrangeringar	- 32 959	- 11 170
	1 358 283	1 391 242
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden, lånefinansierat</i>		
Vid årets början	138 212	116 085
Nyanskaffningar	2 382	22 599
Avyttringar och utrangeringar	- 7 492	- 472
	133 102	138 212
Bokfört värde	1 491 385	1 529 454
Summa bokfört värde totalt	9 064 171	9 242 803
Taxeringsvärde (avser fastigheter som medför fastighetsskatt)	328 809	299 234
Not 11		
Maskiner, inventarier, installationer m m		
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	222 707	192 046
Nyanskaffningar	24 244	39 019
Avyttringar och utrangeringar	- 12 815	- 8 358
	234 136	222 707
<i>Ackumulerade avskrivningar</i>		
Vid årets början	- 145 715	- 133 281
Årets avskrivningar	- 24 103	- 19 169
Avyttringar och utrangeringar	12 235	6 735
	- 157 583	- 145 715
Bokfört värde	76 553	76 992

	2010-12-31	2009-12-31
Not 12		
Pågående nyanläggningar		
<i>Anskaffningsvärden, löpande</i>		
Vid årets början	486 530	589 477
Tillkommande/avgående	311 113	- 102 947
	797 643	486 530
<i>Anskaffningsvärden, ersätts med engångshyra</i>		
Vid årets början	145 113	127 878
Tillkommande/avgående	69 408	17 235
	214 521	145 113
Summa bokfört värde totalt	1 012 164	631 643
Not 13		
Andra långfristiga värdepappersinnehav		
AB Svensk Byggtjänst (900 st aktier á nom 200 kr)	180	180
Bokfört värde	180	180
Not 14		
Andra långfristiga fordringar		
Enköping energiverk	1 798	1 829
Bokfört värde	1 798	1 829
Not 15		
Varulager och förråd		
Driftlager drivmedel	5 442	4 665
Driftlager eldningsolja	15 151	17 077
Driftlager övrigt	3 536	3 008
Summa	24 129	24 750
Not 16		
Pågående arbeten		
Avyttringsprojekt	2 303	2 726
Uppdragsprojekt	15 567	8 006
Summa	17 870	10 732
Not 17		
Fordringar hos andra myndigheter		
Kundfordringar	153 465	139 189
Mervärdesskatt	109 760	89 109
Övriga fordringar hos andra myndigheter	260	522
Summa	263 485	228 820
Not 18		
Förutbetalda kostnader		
Införhyrningar	130 247	124 536
Övriga förutbetalda kostnader	6 301	14 874
Summa	136 548	139 410
Not 19		
Övriga upplupna intäkter		
Mediareglering	36 306	4 380
Upplupna intäkter avyttring	39 620	42 740
Övriga upplupna intäkter	16 025	10 294
Summa	91 951	57 414

	2010-12-31	2009-12-31
Not 20		
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		
Limit checkräkningskredit 100 Mkr (f å 100 Mkr).		
Not 21		
Statskapital		
Avkastningspliktigt statskapital	1 315 887	1 601 191
Ej avkastningspliktigt statskapital, avser:		
- Aktier i AB Svensk Byggtjänst	180	180
- Energilån Enköpings energiverk	1 798	1 829
- Invärderad konst	50	50
Bokfört värde	1 317 915	1 603 250
Förändring under perioden		
Amortering avkastningspliktigt statskapital	205 873	226 605
Nedskrivning/försäljning, försvarsbeslut 1996, 2000 och 2004.	79 431	17 841
Energilån Enköpings energi	-	- 674
Amortering energilån	31	29
Summa	285 335	243 801
Beräknad avkastning på statskapital	- 111 964	- 115 087
Not 22		
Överskott av fastighetsförsäljningar		
Enligt regleringsbrevet får överskott från fastighetsförsäljningar som är uppsagda m a a försvarsbeslut och överskott från försäljningar av övnings- och skjutfält disponeras för framtida kostnader för bl a avveckling av lokaler, mark och anläggningar samt metod- och teknikutveckling för hantering av oexploderad ammunition.		
Not 23		
Balanserad kapitalförändring		
Balanserad kapitalförändring	100 510	235 968
Föregående års kapitalförändring	229 910	67 240
Inleverans avkastningskrav avseende 2009	- 55 087	- 69 024
Förändring avsatta medel enligt försvarsbeslut 1996, 2000 och 2004	- 56 253	- 50 396
Inleverans avkastningskrav avseende 2010	- 32 400	- 60 000
Inleverans överskott övriga fastighetsförsäljningar	- 26 146	- 23 278
Bokfört värde	160 534	100 510
Fördelas på:		
Avkastningskrav som har inlevererats till statens centralkonto.	- 32 400	- 60 000
Balanserat överskott	192 934	160 510
Bokfört värde	160 534	100 510

	2010-12-31	2009-12-31
Not 24		
Avsättning för pensioner och liknade förpliktelser		
Ingående avsättning	23 418	39 866
+ årets pensionskostnad	328	4 411
- årets pensionsutbetalningar	- 12 068	- 20 859
Utgående avsättning	11 678	23 418
Pensionsreserveringar (1 882 tkr) har flyttats från ”Periodavgränsningsposter/Upplupna kostnader.		
Not 25		
Skuld till Riksgäldskontoret, långfristig		
Beviljad låneram (enligt regleringsbrev)	9 555 000	9 225 000
IB långfristiga skulder	8 192 542	8 149 483
Under året nyupptagna lån	9 255 503	11 161 962
Årets amorteringar	- 8 919 907	- 11 118 903
Summa	8 528 138	8 192 542
Not 26 Skulder till andra myndigheter		
Mervärdesskatt	59 970	40 341
Leverantörsskulder	23 565	20 420
Skuld för sociala avgifter	6 529	6 574
Övriga skulder	5 060	7 138
Summa	95 124	74 473
Not 27		
Upplupna kostnader		
Semesterlöneskuld inkl sociala avgifter	34 775	34 106
Uppsägningslön inkl sociala avgifter	2 293	3 614
Kompetensutvecklingsåtgärder	3 143	2 369
Upplupna löner m m	3 685	1 283
Räntekostnader Riksgäldskontoret	82 585	86 109
Mediakostnader	30 679	32 066
Planerat underhåll	14 171	10 604
Övriga upplupna kostnader	32 660	10 572
Summa	203 991	180 723
Not 28		
Övriga förutbetalda intäkter		
Förskottshyra Kallax flygplats	83 249	90 881
Förskottshyra bansystem Ronneby	4 615	5 017
Förskottshyra flygledartorn Luleå-Kallax	5 696	5 933
Betalplan för nyanskaffningar med engångshyra	202 567	140 401
Övriga förutbetalda hyresintäkter	23 997	14 487
Summa	320 124	256 719

5 Sammanställning över väsentliga uppgifter från resultaträkning, balansräkning och anslagsredovisning

(tkr)	2010	2009	2008	2007	2006
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad	9 555 000	9 225 000	9 265 000	8 350 000	7 100 000
Utnyttjad	8 528 138	8 192 541	8 149 483	7 751 950	7 007 813
Kontokrediter hos Riksgäldskontoret					
Beviljad	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Maximalt utnyttjad under året	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter					
Budget enligt regleringsbrev	3 224 000	3 204 367	3 113 743	2 928 575	2 601 721
Utfall	3 330 469	3 269 505	3 046 376	2 957 083	2 594 018
Räntekonto					
Räntekostnader	0	0	0	0	0
Ränteintäkter	4 040	4 883	28 953	26 526	17 561
Anslagskredit					
Beviljad	-	-	-	-	-
Utnyttjad	-	-	-	-	-
Utgående reservationer					
Anslagssparande	-	-	-	-	-
Belopp in-tecknat för framtida åtagande	-	-	-	-	-
Personal					
Antal årsarbetskrafter	641	650	677	693	722
Medelantal anställda	654	666	696	714	742
Driftkostnad per årsarbetskraft	3 448	3 383	3 131	2 723	2 277
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	292 975	229 910	67 240	221 831	226 625
Balanserad kapitalförändring	160 534	100 510	235 968	172 522	51 757

6 Underskrifter

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Vi bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Eskilstuna den 18 februari 2011

Thord Söderlund
Ordförande

Lena Jönsson
Generaldirektör

Bengt Anderson

Monica Haapaniemi

Lars Johnsson

Sophia Mattsson-Linnala

Christer Wadelius